

ĐÀ NẴNG

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TP. ĐÀ NẴNG-TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN ĐÀ NẴNG **cuối tuần**

Năm thứ 64 - Số 8689

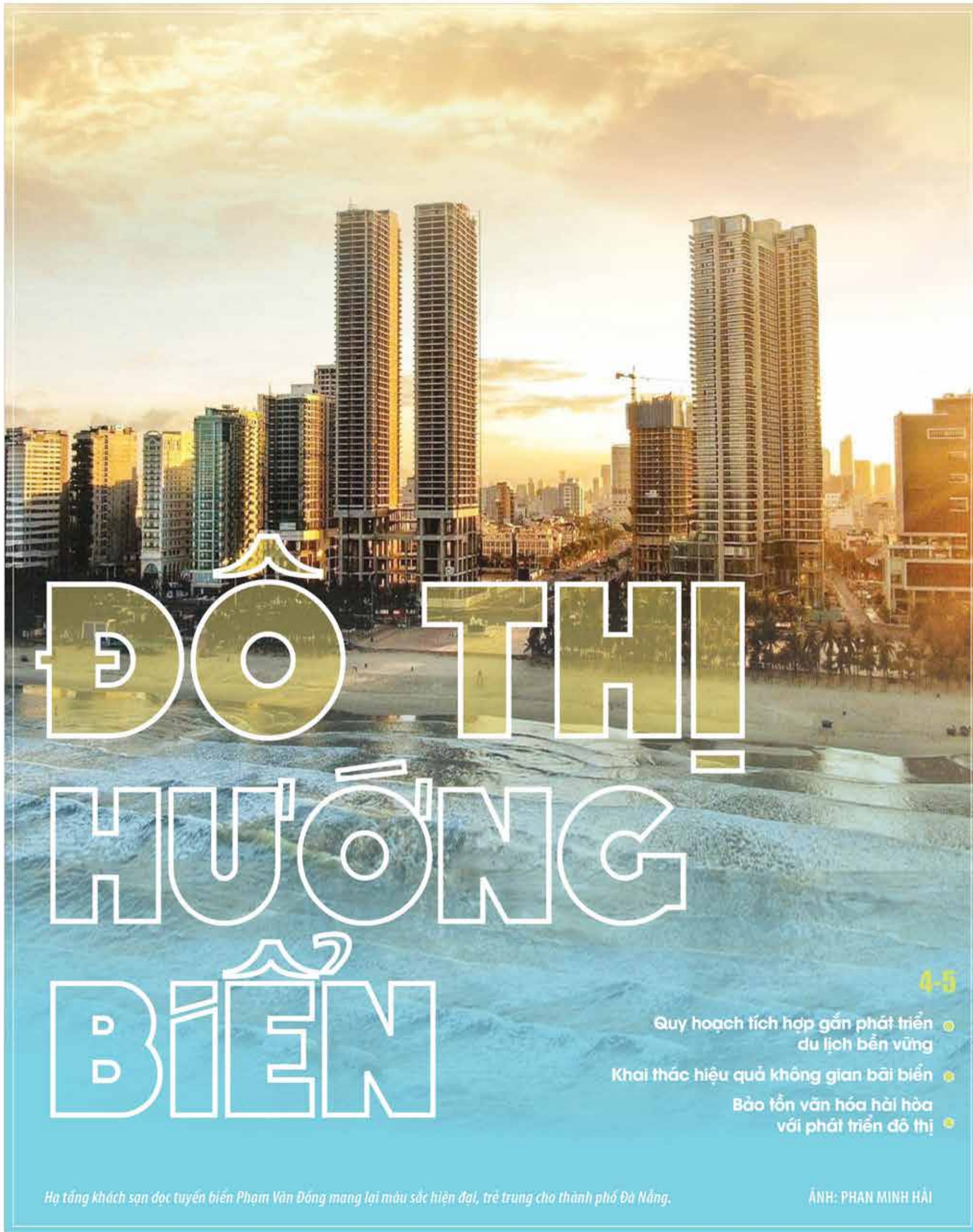
Chi số: 2778 ISSN 1859 - 087X

Chủ Nhật 1-9-2024

(27 Tháng Bảy, Giáp Thìn)

www.baodanang.vn

www.baodanang.vn/english

4-5

Quy hoạch tích hợp gắn phát triển
du lịch bền vững

Khai thác hiệu quả không gian bãi biển

Bảo tồn văn hóa hài hòa
với phát triển đô thị

Hạ tầng khách sạn dọc tuyến biển Phạm Văn Đồng mang lại màu sắc hiện đại, trẻ trung cho thành phố Đà Nẵng.

ẢNH: PHAN MINH HẢI

Yêu nước từ tâm, trong mỗi hành động

NGUYỄN TRI THỨC

Đúng 79 năm trước, ngày 2-9-1945, tại Quảng trường Ba Đình lịch sử, Chủ tịch Hồ Chí Minh đọc Tuyên ngôn Độc lập, khai sinh ra nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, nay là nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam. Kể từ đó, ngày 2-9 trở thành sự kiện lịch sử đặc biệt, là cột mốc chói lọi trong suốt chiều dài hàng nghìn năm dựng nước, giữ nước của dân tộc Việt Nam. Đó là ngày Quốc khánh, ngày Tết Độc lập của cả dân tộc. Là ngày mọi người dân Việt Nam ở trong nước và trên thế giới đều có quyền tự hào, hãnh diện. Đó cũng là ngày để mỗi con dân đất Việt tỏ lòng tưởng nhớ, tri ân công lao hy sinh to lớn của lớp lớp thế hệ cha ông đi trước; nhớ lại chặng đường lịch sử gian lao nhưng rất đỗi hào hùng của dân tộc, từ đó góp phần bồi đắp, khơi gợi lòng yêu nước, sự quyết tâm, tiếp tục có những hành động cụ thể, thiết thực, ý nghĩa để xây dựng, bảo vệ Tổ quốc trong giai đoạn mới.

Tất nhiên, không chỉ vào ngày Quốc khánh, người dân Việt Nam mới thể hiện lòng yêu nước của mình. Lòng yêu nước ấy đã được hun đúc, tôi luyện, thử thách qua lịch sử hàng nghìn năm dựng nước và giữ nước, điển hình qua những cuộc chiến chống giặc ngoại xâm, qua ý chí quyết tâm không bao giờ chịu khuất phục trước kẻ thù xâm lược, dù chúng có hung hăng, bạo tàn, lớn mạnh đến đâu đi nữa. Chủ tịch Hồ Chí Minh đúc kết rằng: "Dân ta có một lòng nồng nàn yêu nước. Đó là truyền thống quý báu của dân tộc ta. Từ xưa đến nay, mỗi khi Tổ quốc bị xâm lăng, thì tinh thần ấy lại sôi nổi, nó kết thành một làn sóng vô cùng mạnh mẽ, to lớn, nó lướt qua mọi sự nguy hiểm, khó khăn, nó nhấn chìm tất cả lũ bán nước và lũ cướp nước".

Tháng 8-2024, trong chuyến công tác Singapore, tại buổi làm việc với PGS.TS. Vũ Minh Khuông, giảng viên Trường Chính sách công Lý Quang

Ngày 2-9-1945, tại Quảng trường Ba Đình, Hà Nội, Chủ tịch Hồ Chí Minh đọc Tuyên ngôn Độc lập, khai sinh ra nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, mở ra kỷ nguyên mới cho lịch sử dân tộc. Ảnh: Tư liệu

Điệu (Đại học Quốc gia Singapore), người từng là thành viên Tổ tư vấn kinh tế của Chính phủ Việt Nam nhiệm kỳ 2016-2021, tôi lại được nghe nhắc đến điều này, nhắc đến tinh thần yêu nước cháy bỏng của mỗi người con mang trong mình dòng máu Lạc Hồng, dù ở trong nước hay đang sinh sống, làm việc tại nước ngoài. Chính PGS.TS. Vũ Minh Khuông, vì tình yêu với quê hương, đất nước đã nhiệt tâm "bắc cầu" giúp nhiều mối quan hệ giữa Việt Nam và Singapore trở lên tốt đẹp, hiệu quả hơn trong thời gian qua. "Người Việt Nam từng gắn bó, đồng lòng trong chiến đấu bảo vệ Tổ quốc. Sự gắn bó, đồng lòng ấy cộng hưởng tạo thành sức mạnh vô song. Trong thời đại mới, chúng ta cần khơi dậy lòng yêu nước và niềm tự hào, đoàn kết, gắn bó ấy để tạo nên những bước phá triển phát triển kinh tế - xã hội", PGS.TS. Vũ Minh Khuông cho biết.

Chúng ta luôn tự hào về lòng yêu nước của mỗi cá nhân, dân tộc và chính điều ấy giúp

chúng ta nhận ra những gì còn hạn chế, chưa hợp lý trong công cuộc xây dựng, bảo vệ Tổ quốc. Đó là việc thể hiện lòng yêu nước còn chưa đúng lúc, đúng chỗ, đôi khi thái quá, kệch cỡm, không phù hợp. Đó là những biểu hiện, hành vi sai lệch, phạm pháp của một số cán bộ, đảng viên suy thoái, tha hóa, biến chất làm xói mòn bản chất của Đảng và Nhà nước, làm phai nhạt niềm tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng. Đó là những "công bộc", "đầy tớ" của nhân dân còn thờ ơ, vô cảm, thiếu tận tâm, tận lực, không hết lòng, hết sức hoàn thành công việc, phục vụ nhân dân. Đó còn là những cán bộ, đảng viên, đặc biệt là người đứng đầu, người giữ chức vụ cao trong xã hội vương vãi lao lý. Đó là những "đại án" được đưa ra xét xử khiến xã hội bàng hoàng, cảm phẫn về quy mô và mức độ vi phạm.

Trong bối cảnh ấy, ngày 9-5-2024, Bộ Chính trị ban hành Quy định số 144-QĐ/TW Quy định chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán

bộ, đảng viên giai đoạn mới. Quy định gồm 6 điều ngắn gọn, dễ nhớ, dễ hiểu và không khó thực hiện. Đơn cử, ngay Điều 1, Quy định số 144, việc "yêu nước" được đặt lên đầu tiên, tiếp đến là sự "tôn trọng Nhân dân, tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc" đối với mỗi cán bộ, đảng viên. Việc nêu cao tinh thần yêu nước gắn chặt với "lòng tự hào dân tộc, tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với sự nghiệp cách mạng của Đảng; hết lòng, hết sức phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân".

Với mỗi cá nhân, lòng yêu nước cần thể hiện đúng lúc, đúng chỗ, bằng những lời nói, việc làm, hành động chuẩn mực, thiết thực, góp phần bé nhỏ vun đắp, bồi tụ, gắn kết sức mạnh tập thể để hoàn thành tốt, xuất sắc mọi công việc mà mình đảm trách, bất kể ở môi trường nào đi nữa. Tôi còn nhớ như in cảm giác lần đầu tiên mình được ra nước ngoài công tác, được đứng nghiêm trang làm lễ chào cờ trong một trận bóng đá tại Tiger Cup 2000 trên đất Thái Lan có đội tuyển Việt Nam tham dự. Một cảm giác xúc động trào dâng, trong người như có luồng điện chạy dọc sống lưng. Cảm giác tự hào, yêu đất nước mình trở dậy, lan tỏa như ngấm vào từng tế bào, mạch máu trong cơ thể.

Tôi chắc chắn không thể nào quên chuyến công tác tới quần đảo Trường Sa vào tháng 4-2017. Đúng là phải đặt chân đến những hòn đảo tiền tiêu của Tổ quốc, tận thấy bao gian lao, vất vả, những hy sinh, mất mát mới càng thấy tình yêu nước, lòng tự hào dân tộc to lớn xiết bao. Không ai bảo ai, các thành viên trong đoàn công tác đều có những thay đổi tích cực trong lời ăn tiếng nói, trong hành động trên tàu, trên đảo, trong suốt hải trình không thể nào quên. Tôi tin rằng, không ít người sau khi trở về đất liền đã thay đổi hành vi trong cuộc sống, trong công việc theo hướng tốt hơn và ở đó, lòng yêu nước được thể hiện từ tâm, từ mỗi hành động dù là nhỏ nhất với mong muốn đóng góp nhiều hơn cho đơn vị và cho cộng đồng xã hội.

N.T.T

Nghe

Đứng trước biển

TRƯƠNG ĐIỆN THẮNG

Paul Collier (23-4-1949), một giáo sư kinh tế và chính sách công nổi tiếng tại Đại học Oxford (Anh). Ông cũng là thành viên của tổ chức "Tính mong manh, tăng trưởng và phát triển của nhà nước" thuộc Trung tâm tăng trưởng quốc tế từ cách nay 6 năm. Đối với các lãnh thổ gắn liền với biển, Paul Colier có câu nói nổi tiếng: "Nếu bạn có biển, bạn phục vụ thế giới; nếu bạn không giáp biển, bạn phục vụ láng giềng của mình". Câu nói đó khiến tôi nhớ lại tình hình địa lý thực tế châu Á hiện nay.

Toàn bộ châu Á có 12 nước không có biển, trong đó có Lào sát gần Việt Nam. Hàng chục năm qua từ sau hòa bình, việc buôn bán hàng hóa ra nước ngoài và cả nhập khẩu của Lào phải luôn cậy nhờ vào Việt Nam, Campuchia hoặc Thái Lan... Trong đó, hoạt động xuất nhập khẩu từ Lào đến cảng Bangkok (Thái Lan) vẫn thuận lợi hơn nhờ giao thông, nhưng chi phí lại khá đắt đỏ. Anh bạn kỹ sư Xom-Xác, người tỉnh Pakse từng kể với tôi là người Lào phải làm giàu cho họ nếu muốn mua bán với phương Tây. Còn cô con gái 16 tuổi của anh, khi tôi hỏi cháu có muốn đi Việt Nam không, bên đó có biển đẹp lắm. Cô bé đã nói: "Cháu không biết biển". Khi tôi quen với gia đình người bạn Lào ấy, mỗi lần đến thăm anh, tôi đều

mang theo các loại quà là cá, mực từ biển Đà Nẵng, còn anh thì thường lái xe đưa tôi đến trang trại ngoại ô của anh và đã ăn không thiếu món nào. Và qua đó chúng tôi rất quý nhau. Sau những năm đổi mới, nhờ có quan hệ với nhiều bạn bè Việt và Thái anh đứng ra thành lập một công ty khai thác du lịch và lữ hành, lấy Quốc lộ 9 là trục lưu thông chính. Nhờ vậy, bây giờ hàng tuần anh đều có mặt ở Việt Nam và biển Đà Nẵng, cả con gái và con trai anh cũng không còn xa lạ với biển nữa và tất nhiên chúng lại rất mê biển và đòi xuống Việt Nam sinh sống luôn khi lập gia đình!

Sức hấp dẫn của biển là như vậy đó, chỉ thông qua một gia đình. Tất nhiên Xom-Xác từng học tại Hà Nội, từng công tác với bộ đội Việt Nam và nói tiếng Việt cũng rất thạo!...

Từ khi được thực dân Pháp cử sang làm toàn quyền Đông Dương, Paul Doumer đặc biệt quan tâm đến những con sông lớn là Mê Kông và sông Hồng rồi sau đó là các con sông khác như Đồng Nai, sông Mã, sông Thu Bồn, sông Hương... và các tác động kinh tế, lịch sử của nó. Sông thì có các đồng bằng và sản vật cũng như con người mỗi vùng đất. Nhưng sông không đứng yên mà phải chảy. Chảy ra biển. Vậy là Paul Doumer lại say sưa tìm ra các cửa biển Hải Phòng, Sài Gòn và nhất là Đà Nẵng.

Ông nói gì về Đà Nẵng? Không chỉ là cảnh

đẹp ở đèo Hải Vân, không phải là chuyện vay đến 200 triệu Franc làm đường xe lửa và khoan hầm vượt núi để đưa tàu lửa đến cửa Hàn, mà là: "...Vậy là ta lướt qua hết xứ thuộc địa Đà Nẵng và như vậy chúng ta chưa tương xứng với một xứ sở, mà lẽ ra nơi này phải đang phát triển kinh tế rất nhanh chóng". Rồi ông đưa ra các câu hỏi: Cảng Đà Nẵng vẫn thô sơ, giao thông nối cảng biển với đất liền, nơi mà các sản phẩm có thể chuyển đến cảng, đã bị các dây nui đồ sộ chắn ngang, gây bất lợi cho việc trao đổi...

Tuy nhiên, Đà Nẵng là một vịnh lớn, sâu và tĩnh lặng che chở, trải ra một khu vực tuyệt vời của Biển Đông đến vịnh Bắc Bộ hơn 600 dặm. Tất cả các hoạt động mang theo sự giàu có từ Bắc chí Nam nhất định phải đi qua đây. Đó còn là của xứ Trung Kỳ mở ra thế giới, để tận dụng lực đẩy kinh tế lớn mà các nước văn minh mang lại.

"Thiên nhiên đã tạo ra nơi này một lợi thế. Cần phải làm gì để thúc đẩy con người đang chây ì, để đột phá tầm nhìn hạn chế vốn đang gây trì hoãn vô thời hạn sự phát triển và ngăn cản dòng chảy hàng hóa vào đây?". Hơn một thế kỷ trước, chỉ trong một nhiệm kỳ 5 năm. Vị toàn quyền đến từ phương Tây đã có những phát biểu như vậy!

Ông Paul Doumer còn tổ chức thực hiện và lại tiếp tục đi trên các tuyến tàu biển từ Sài Gòn, Hải Phòng, Đà Nẵng, Thượng Hải,

Nhật Bản, Marseille. Ông nắm trong tay có bao nhiêu hàng vận tải biển hoạt động hàng tuần trong khắp cõi Đông Dương, tốc độ, trọng tải, lượng hành khách của mỗi chuyến tàu và thậm chí cả các luồng lạch, tên tuổi, tay nghề và cả thói quen của từng thuyền trưởng.

Tôi đọc lại hồi ký của Paul Doumer, thấy dường như các tuyến tàu thuyền Đà Nẵng - Sài Gòn và Đà Nẵng - Hải Phòng ông đã thuộc lòng nhờ đi lại khá nhiều lần. Ông ghi chép nhiều về cả Cù Lao Chàm và vịnh Vân Phong ở Khánh Hòa, cả lộ trình đi về của các tàu Trung Hoa, Nhật Bản đến Việt Nam để buôn bán. Ông còn ghi chép khá đầy đủ về nghề đi biển và lái tàu viễn dương của người Chăm.

Tôi, người viết bài này, cho rằng bằng những trải nghiệm cụ thể đó, Paul Doumer xứng đáng là người hiểu rõ thế mạnh của Biển Đông!

Đứng trước biển vào năm thứ 24 của thiên niên kỷ thứ 2, giờ đây, còn có thể nói thêm gì? Hãy nói đến các cụ Lê Quý Đôn và Huỳnh Thúc Kháng!

Đọc Ô Châu cận lục của Trúc Đường và báo Tiếng Dân của Huỳnh Tiên Sinh, thế hệ tôi càng biết đến Biển Đông đã sừng sững và mệnh mông trước thêm tổ quốc để thêm yêu quê hương mình...

Tháng 8-2024

T.D.T

TÒ HE giữa phố

TRƯỜNG AN

Tò he, một đồ chơi dân gian đã đi vào đời sống tinh thần của biết bao thế hệ người dân Việt Nam. Giữa đa dạng trò chơi công nghệ hiện nay, câu chuyện làm sao để lưu giữ và phát huy nét đẹp văn hóa này vẫn còn nhiều chuyện phải bàn. Và giữa phố xá nhộn nhịp, một chiếc bàn tò he đa màu đa dáng, xung quanh là tiếng nói, tiếng cười của lũ trẻ đã minh chứng rằng, nghệ thuật dân gian vẫn sống theo cách rất riêng.

Lục tìm điều giản dị

"Nghèo mà thành nghề", ông Lê Minh Thạnh (48 tuổi, phường Hòa Phát, quận Cẩm Lệ) tóm tắt về nghề nặn tò he đầy thú vị của mình. Hơn ai hết, ông Thạnh hiểu từng tiểu tiết, mỗi mảnh ghép xung quanh hai chữ tò he. Nhớ lại những kỷ niệm thời niên thiếu khi mỗi ngày được ba mẹ cho tiền ăn sáng, ông Thạnh dồn lại để mua cho được con tò he bày bán trước cổng trường. Ngày đó, muốn mua được một con tò he đồng nghĩa với việc phải nhịn hai bữa ăn sáng. Do vậy, cậu bé Thạnh quyết tâm tự tìm hiểu, tập nặn ra tò he cho riêng mình. Không có nguyên liệu bột, Thạnh chỉ dùng nắm đất phù sa sông. Qua bàn tay nhỏ bé của mình, vài hình thù cong cong, dễ gãy ra đời. Như vậy cũng tạm gọi là tò he. Năm 15 tuổi là dấu mốc đầu tiên đưa Lê Minh Thạnh đến với nghề nặn tò he.

Lớn hơn vài tuổi, ông Thạnh lặn lội đi ra miền Bắc học nghề, nghiên cứu, tự pha lấy công thức. Hơn một năm dài nghỉ ngơi, đánh giá rồi ghi chép công thức, ông không thể nhớ bao nhiêu lần mang gạo và nếp đi xay. Nặn rồi bỏ, rồi lại nặn. Cuối cùng, công thức "ba gạo một nếp" được ông Thạnh tìm ra. Phải theo tỷ lệ đó thì sản phẩm tò he khi tạo hình sẽ có độ dẻo dai, ổn định nhất. Việc tăng giảm tỷ lệ nước cho hỗn hợp bột chỉ hỗ trợ thêm một phần cho vẻ đẹp của sản phẩm.

Ông Thạnh cho biết, hằng ngày, ông rong ruổi trên phố cùng chiếc xe chở đầy tò he, khi thì bán ở Đà Nẵng, lúc vào đến Tam

Ông Lê Minh Thạnh góp phần gìn giữ nghề nặn tò he.

Ảnh: T.A

Kỳ (Quảng Nam). Tính cách ưa xê dịch và gặp gỡ nên mọi câu chuyện bắt gặp được trên đường, ông khéo léo "thổi hồn" vào tò he. "Những năm trở lại đây, nghề nặn tò he dần đi vào ngõ cụt. Thực trạng đó xảy ra khi tâm lý người làm nghề ít muốn trao truyền, dạy nghề cho thế hệ trẻ. Song song đó, giá trị kinh tế từ sản phẩm tò he rất thấp. Gọi nghề nặn tò he là đam mê thì đúng hơn là để kiếm sống. Tôi nghĩ đó sẽ là trở ngại khiến cho nghề nặn tò he mất dần chỗ đứng. Để gieo nền móng và bảo tồn nghề, tôi đang có kế hoạch mở các lớp dạy làm tò he miễn phí cho người trẻ. Tôi sẽ trực tiếp dạy nghề, đồng thời hỗ trợ miễn phí nguồn nguyên vật liệu làm sản phẩm. Nét đẹp văn hóa này vô cùng ý nghĩa nên tôi phải cố gắng giữ lấy nghề", ông Thạnh bày tỏ.

Chiêm nghiệm về cuộc sống hiện đại với vô số loại hình nghệ thuật phát triển và hướng đến tính mới mẻ, người đàn ông này cho rằng, nếu ai cũng đi theo cái mới thì cái cũ xưa, giá trị nền tảng sẽ đạt trời về đất. Dấu hỏi cho vấn đề văn hóa dân gian sẽ ra sao đang ngày càng lớn. "Với câu chuyện tò he, tôi hướng đến việc bảo lưu, đổi trả trọn đời sản phẩm tò he cho mọi khách hàng. Tôi sẽ giữ trọn đam mê và tình yêu của bản thân với tò he. Do đó, số lần đổi trả, thời gian đổi trả sẽ không giới hạn", ông Thạnh khẳng định.

Hiểu được tâm lý trẻ nhỏ đều thích khám phá nên dù các mẫu tò he đã bị bể nát, ông Thạnh vẫn thu lại và đổi mẫu mới tinh, bắt mắt cho

khách hàng từng mua. Có những cuộc điện thoại từ phụ huynh hẹn đổi trả tò he, ông sẵn sàng mang đến tận nơi. Niềm đam mê tò he đã biến thành năng lượng tích cực, tạo mối gắn bó giữa nhiều người, từ xa lạ bỗng hóa thân quen.

Khi xã hội không ngừng phát triển, chỗ đứng và nét đẹp của tò he sẽ bị ảnh hưởng ít nhiều. Do đó, không chỉ tay nghề, độ khéo tay của người nghệ nhân phải được rèn luyện liên tục mà kể cả tinh thần cũng cần vui vẻ, phiêu cùng nghệ thuật. Có những mẫu tò he được tạo hình trong hai phút, cũng có mẫu cần đến ba tiếng đồng hồ. Là nghề làm ra sản phẩm mang tính độc bản, ông Thạnh không làm theo hình thức rập khuôn, theo mẫu cố định. Gian tò he đủ màu sắc, hình dạng, kích thước dễ dàng hút mắt người xem. Nghệ thuật nặn tò he mang nặng tính cảm xúc hơn là về khuôn mẫu. Vẫn là một năng tiên cá nhưng mẫu này là một năng tiên xõa mái tóc dài thì mẫu tiếp theo đã khác, cả về biểu cảm lẫn hình dáng. Đó là bí quyết giữ chân, thu hút khách hàng của ông Thạnh.

Mở lối bảo tồn nét đẹp văn hóa

Một điều thú vị của nghệ thuật nặn tò he là giúp cho người chơi phát triển trí nhớ, khả năng linh hoạt xử lý tình huống. Đôi mắt tập trung vào từng chi tiết, khối óc tính toán độ đậm nhạt của màu sắc và "vẽ" ra mẫu trong trí tưởng tượng. Sau quy trình đó, người nặn sẽ làm ra một sản phẩm tinh xảo, duy nhất. Con tò he vừa thành hình chính là tấm gương phản chiếu mọi tâm tư, tình cảm của người thợ nặn ra chúng. Mặt khác, trong suy nghĩ của người chơi tò he, cái đẹp dần chiếm chỗ của cái chưa hoàn thiện. Nhờ đó mà cách nhìn nhận cuộc sống xung quanh được cân bằng, ổn định hơn.

Cầm trên tay con tò he vừa nặn xong, ông Thạnh chia sẻ: "Dù chúng ta đang mang một năng lượng không thoải mái, ít giá trị tích cực thì khi ngồi lại bên bàn tò he, cảm xúc nghệ thuật sẽ lấn át mọi điều xung quanh. Khi làm nghề, niềm vui lại xuất hiện nên giá trị của nghệ thuật nó là như vậy. Ngày xưa chỉ mơ ước có tiền mua được con tò he bé tí. Bây giờ nhìn lại, bản thân đã làm được nghề này nên mỗi khi có điều kiện, tôi đều hướng đến việc trình diễn, giới thiệu cho mọi người biết đến nghề nặn tò he".

Khoảng một năm trở lại đây, một số trường tiểu học, THCS ở tỉnh Quảng Nam bắt đầu tổ chức các lớp dạy và thi nặn tò he. Ông Thạnh trực tiếp phụ trách các nhóm lớp theo hình thức

"Dù chúng ta đang mang một năng lượng không thoải mái, ít giá trị tích cực thì khi ngồi lại bên bàn tò he, cảm xúc nghệ thuật sẽ lấn át mọi điều xung quanh. Khi làm nghề, niềm vui lại xuất hiện nên giá trị của nghệ thuật nó là như vậy. Ngày xưa chỉ mơ ước có tiền mua được con tò he bé tí. Bây giờ nhìn lại, bản thân đã làm được nghề này nên mỗi khi có điều kiện, tôi đều hướng đến việc trình diễn, giới thiệu cho mọi người biết đến nghề nặn tò he".

Ông Lê Minh Thạnh
(48 tuổi, phường Hòa Phát, quận Cẩm Lệ)

tập huấn, lồng ghép trò chơi dân gian vào giờ học chính khóa. Đây được xem là cách làm hiệu quả, tăng cường sự vận động của trí não học sinh, mang tính gắn kết với cộng đồng. Từ đó, từng thế hệ học sinh của các địa phương hiểu rõ hơn về một nét đẹp văn hóa dân gian đang dần mai một.

33 năm làm nghề, có những thời điểm bận công việc gia đình nên ông Thạnh tạm nghỉ. Sau đó, đôi bàn tay của ông rơi vào trạng thái đờ cứng, không thể nhào nặn tò he. Từ kinh nghiệm của bản thân, ông tâm niệm khi truyền nghề cho ai thì đều phải theo đến cùng, tránh dừng đột ngột.

Mỗi ngày trôi qua, hành trình góp phần thúc đẩy giá trị văn hóa, nghệ thuật dân gian của ông Thạnh lại có thêm những cơ hội mới. Cảm nhận nét thú vị của tò he, anh Hà Lâm Sơn, quản lý một quán cà phê tại phường Hòa Xuân, quận Cẩm Lệ đã tổ chức buổi trải nghiệm tò he cho khách. Là một người yêu thích nét mộc mạc, xưa cũ, anh Sơn cho rằng: "Trong cuộc sống hiện đại, những không gian mang chất làng quê sẽ là nơi kết nối mọi người, mọi độ tuổi. Câu chuyện tò he giữa phố của ông Thạnh có nét tương đồng với suy nghĩ của chúng tôi. Nhìn những bạn nhỏ đến đây trải nghiệm nặn tò he, bố mẹ đứng bên cùng trò chuyện, chúng tôi hiểu rằng cần sáng tạo nhiều mô hình dân dã hơn nữa. Trong thời gian đến, chúng tôi đang xây dựng thêm không gian trưng bày các nông cụ, sản phẩm làng quê. Những ngày cuối tuần là dịp các gia đình sum vầy, khám phá về văn hóa dân gian. Đây sẽ là nơi thuận tiện cho ông Thạnh giao lưu với mọi người".

Bên chiếc bàn cắm đầy tò he, kế bên là cuộn rơm còn thoang thoang hơi ấm. Từng hình ảnh thân thuộc với trẻ con như siêu nhân, cá chép hóa rồng, pokemon, các loài động vật... lần lượt được ông Thạnh nặn ra. Một điều dễ thấy là không riêng trẻ nhỏ mà các bậc phụ huynh cũng bất ngờ khi kỷ niệm thời thơ ấu của bản thân lại xuất hiện giữa chốn thị thành. Chị Lê Thu Thảo (32 tuổi, quận Hải Châu) bất ngờ khi biết giá tiền một mẫu tò he của ông Thạnh là 30.000 đồng. "Thực sự, giờ đi hết thành phố cũng không biết tìm ở đâu có một người còn làm nghề này. 20 năm trước, mua được con tò he là đem về nhà cất kỹ trong tủ, lâu lâu tôi mới mang ra chơi. Ngày xưa, con tò he như là cả gia tài của trẻ con. Nhìn người đàn ông mặc áo dài xưa, ngồi say mê nặn tò he mà tâm trạng của tôi lại có chút bồi hồi", chị Thảo tâm sự.

Cứ như vậy, ông Lê Minh Thạnh đang đi trên hành trình tìm lại những điều xưa cũ. Mỗi ngày trôi qua, đôi tay ông vẫn miệt mài hòa trộn sắc màu cho tò he. Sợi dây vô hình gắn kết cộng đồng ngày càng dài thêm, vững chắc hơn.

T.A

Những con tò he thu hút trẻ nhỏ.

Ảnh: T.A

Quy hoạch tích hợp gắn phát triển du lịch bền vững

KHÁNH HÒA

Quy hoạch và phát triển đô thị hướng biển không còn là vấn đề mới nhưng vẫn luôn mang tính thời sự, nhất là đối với đô thị có đường bờ biển dài khoảng 74km như thành phố Đà Nẵng. Ông Phùng Phú Phong, Giám đốc Sở Xây dựng Đà Nẵng khẳng định, thời gian qua, công tác quy hoạch và phát triển hạ tầng khách sạn, dịch vụ ven biển được triển khai mạnh mẽ, gắn với mục tiêu thúc đẩy du lịch và phát triển kinh tế địa phương.

*** Việc xây dựng quy hoạch tích hợp gắn phát triển du lịch bền vững, cụ thể là quy hoạch và phát triển hạ tầng khách sạn, dịch vụ ven biển tại thành phố Đà Nẵng thời gian qua thực hiện như thế nào, thưa ông?**

- Đà Nẵng có bờ biển dài khoảng 74km, với nhiều bãi tắm, cảnh quan phù hợp để phát triển dịch vụ du lịch và nghỉ dưỡng. Chưa kể, với địa hình có độ dốc cao về phía tây, hạ tầng đô thị từ lâu tập trung phát triển dọc theo bờ biển. Sự hình thành và phát triển đô thị Đà Nẵng phụ thuộc rất lớn vào biển nên yếu tố này luôn được xem xét, cân nhắc cẩn trọng trong công tác quy hoạch và quản lý đô thị. Thời gian qua, việc quy hoạch và phát triển hạ tầng khách sạn,

Quy hoạch hạ tầng, dịch vụ ven biển đã cơ bản định hình, tạo diện mạo hiện đại cho Đà Nẵng.

Ảnh: TUẤN LÊ

dịch vụ ven biển được triển khai mạnh mẽ và đồng bộ, với mục tiêu thúc đẩy du lịch, phát triển kinh tế địa phương. Gắn với đó là công tác sử dụng đất, chuyển đổi đất ở tại các khu vực đô thị hiện trạng, đặc biệt là khu bờ đông thành đất ở kết hợp thương mại, dịch vụ và đất sử dụng hỗn hợp. Điều này cho phép Đà Nẵng hình thành khu vực ven biển sôi động, nơi có thể thu hút mọi người đến làm việc, sinh sống và vui chơi.

Đến nay, thành phố đã định hình hướng phát triển gắn với các đặc trưng hiện có và tăng cường đặc trưng mặt nước (sông, biển) thông qua những không gian công cộng được kết nối. Một số khu vực ven biển tiêu

biểu được quy hoạch và phát triển mạnh mẽ với sự tập trung vào hạ tầng khách sạn và dịch vụ, khu nghỉ dưỡng cao cấp, đẳng cấp quốc tế như bãi biển Mỹ Khê, khu vực Ngũ Hành Sơn, khu vực Sơn Trà. Các dịch vụ và hoạt động giải trí ven biển như spa, thể thao nước và các hoạt động ngoài trời được mở rộng, mang đến nhiều lựa chọn cho du khách. Bên cạnh đó, hệ thống giao thông kết nối các khu du lịch ven biển với khu vực khác trong thành phố được đầu tư nâng cấp và mở rộng. Mới đây nhất, thành phố triển khai xây dựng cảng biển Liên Chiểu, trọng tâm là phát triển cảng Liên Chiểu, cụm logistics và khu đô thị cảng

biển, với mục tiêu tăng cường vị thế của Đà Nẵng như một trung tâm logistics quốc tế.

*** Trong bối cảnh đó, việc phát triển kinh tế, bảo đảm nhu cầu thụ hưởng của người dân trong khi vẫn bảo tồn cảnh quan và thiên nhiên vùng biển được thực hiện như thế nào?**

- Phát triển kinh tế, bảo đảm nhu cầu thụ hưởng của người dân trong khi vẫn bảo tồn cảnh quan và thiên nhiên vùng biển là thách thức không nhỏ. Thực tế, nhiều năm qua, ngành du lịch và dịch vụ ven biển đã đóng góp lớn vào tăng trưởng kinh tế địa phương, tạo ra nhiều việc làm và thúc đẩy sự phát triển các ngành công nghiệp, dịch vụ phụ trợ.

Đà Nẵng đã và đang phát triển cơ sở hạ tầng đô thị, dịch vụ công cộng, tạo điều kiện thuận lợi cho người dân và du khách. Nhìn chung, thành phố khá thành công trong việc quy hoạch và phát triển hạ tầng khách sạn, dịch vụ ven biển, thông qua các phương pháp tiếp cận bền vững và tích hợp. Quy hoạch khu vực ven biển được thực hiện một cách hài hòa, cân nhắc đến yếu tố phát triển bền vững, bao gồm các khu vực bảo tồn, công viên và các không gian xanh để duy trì cảnh quan tự nhiên.

Việc phát triển du lịch và cơ sở hạ tầng không chỉ tập trung vào lợi ích kinh tế mà còn quan tâm đến nhu cầu, lợi ích của cộng đồng địa phương, gắn với bảo vệ môi trường, hệ sinh thái. Đơn cử, các khách sạn và resort ven biển được thiết kế theo quy hoạch với kiến trúc mang phong cách truyền thống phù hợp văn hóa địa phương. Bảo đảm không làm thay đổi quá nhiều cảnh quan hiện trạng, trên cơ sở bảo tồn di sản văn hóa, di

Khai thác hiệu quả không gian bãi biển

XUÂN SƠN

"Lấp đầy" bãi biển bằng những sự kiện, hoạt động văn hóa hay sản phẩm du lịch là hướng đi hiệu quả của thành phố Đà Nẵng nhằm khai thác tối đa tiềm năng biển cũng như xây dựng thương hiệu "thành phố sự kiện và lễ hội".

Không gian bãi biển

Đến Đà Nẵng du lịch hè, gia đình chị Mai Thị Mai Hương (Hà Nội) chọn lịch trình tham quan bán đảo Sơn Trà, biển Mỹ Khê, danh thắng Ngũ Hành Sơn, thưởng thức hải sản, ngắm cầu Rồng phun lửa và xem show "Symphony of River"... Tại đây, đôi vợ chồng trẻ dành phần lớn thời gian trải nghiệm những dịch vụ trên bãi biển, đặc biệt là hòa mình vào không khí lễ hội "Việt Nam - Hàn Quốc thành phố Đà Nẵng năm 2024" tại Công viên Biển Đông. Chị chia sẻ, đây không phải lần đầu gia

Lễ hội Tận hưởng Đà Nẵng (Enjoy Da Nang) 2024 là sự kiện nổi bật trên không gian bãi biển du lịch Đà Nẵng.

Ảnh: X.S

đình đến Đà Nẵng, nhưng vẫn chọn quay trở lại mỗi dịp hè vì "thích sự sôi động của thành phố và các hoạt động, sự kiện du lịch ven sông Hàn, ven biển".

Những sự kiện, lễ hội văn hóa, du lịch dọc bãi biển Mỹ Khê khởi động từ đầu mùa hè, đến nay vẫn chưa có dấu hiệu hạ nhiệt. Đơn cử, sau khi lễ hội "Việt Nam - Hàn Quốc

thành phố Đà Nẵng năm 2024" vừa khép lại, du khách tiếp tục thưởng thức màn trình diễn "Drone show Bầu trời" tại khu vực Công viên Biển Đông. Tại đây, một Đà Nẵng năng động được tái hiện tinh tế qua loạt máy bay không người lái. Màn trình diễn ấn tượng này tiếp nối sự thành công của lễ hội Tận hưởng Đà Nẵng (Enjoy Da Nang) 2024, lễ hội Bóng đá Brazil - Việt Nam 2024, Vinfast Iron Man 70.3 Vietnam, Danang International Marathon 2024, "Đường hoa biển Đà Nẵng 2024" hay liveshow Mỹ Tâm "My Soul 1981"... Ông Phan Minh Hải, Phó trưởng Ban Quản lý bán đảo Sơn Trà và các bãi biển du lịch Đà Nẵng cho hay, bên cạnh công tác bảo đảm an ninh trật tự, an toàn cho du khách, chúng tôi chú trọng nâng cấp dịch vụ, sự kiện, hoạt động du lịch. Đặc biệt là tổ chức nhiều sự kiện về văn hóa, thể thao, du lịch... nhằm tạo trải nghiệm thú vị cho du khách trên các bãi biển của Đà Nẵng, qua đó xây dựng và quảng bá thương hiệu "thành phố sự kiện và lễ hội".

Cũng theo ông Hải, bên cạnh cung đường đẹp Hoàng Sa - Võ Nguyên Giáp - Trường Sa chạy dọc các bãi biển thuộc địa bàn quận Sơn Trà, Ngũ Hành Sơn, cung đường biển Nguyễn Tất Thành dài hơn 15km cũng ôm trọn eo biển qua quận Hải Châu, Thanh Khê và Liên Chiểu. Vài năm trở lại đây, để kéo giãn du khách, các địa phương, doanh nghiệp và Ban Quản lý bán đảo Sơn Trà và các bãi biển du lịch Đà Nẵng đã "bắt tay" phối hợp để

Bảo tồn văn hóa hài hòa với phát triển đô thị

ĐOÀN HẠO LƯƠNG

Xây dựng đô thị ven biển gắn với bảo tồn và phát huy các giá trị di sản văn hóa làng biển, có sự tham gia của cộng đồng là yếu tố quan trọng để thúc đẩy phát triển bền vững. Điều này không chỉ mang lại lợi ích to lớn trong thúc đẩy kinh tế-xã hội của địa phương mà còn giúp người dân được hưởng lợi từ chính di sản văn hóa của cộng đồng.

Nung nấu làm nhà trưng bày làng chài

Khoảng 20 năm trở lại đây, chủ trương đô thị hóa diễn ra mạnh mẽ khiến người dân làng chài Mân Thái (quận Sơn Trà) đối diện với những thách thức sống còn. Đất đai ven biển được quy hoạch để mở đường và xây cao ốc, nhà hàng, khách sạn. Điều này tác động không nhỏ đến văn hóa cư dân làng biển. Sinh ra và lớn lên tại làng chài Mân Thái, từ lâu ông Huỳnh Văn Mười nung nấu ý tưởng tạo dựng một gian nhà trưng bày về văn hóa làng biển. Hơn ai hết, ông Mười có kiến thức sâu rộng về văn hóa truyền thống của quê hương bởi gia đình có tới mười đời theo nghề biển, vừa đánh bắt, vừa chế biến hải sản với thời gian trên dưới 250 năm.

Chia sẻ về dự án nhà trưng bày làng biển, ông Mười cho biết, đến nay đã sưu tầm hơn 50 loại ngư cụ và dự kiến sẽ hoàn thành xong gian nhà trưng bày về văn hóa làng biển vào cuối năm nay. Theo ông Mười, vật dụng sưu tầm phải là những công dụng của người đi biển ở làng mình thì mới có giá trị, trong đó phần lớn là những ngư cụ do ông giữ lại qua nhiều đời bởi có nhiều kỷ niệm gắn bó mật thiết với sinh hoạt hằng ngày của gia đình ông. Có những vật dụng ông đã cất giữ hơn 50 năm như máy HATZ. Cầm chiếc máy cũ trên tay, ông Mười giải thích, chỉ tới tận nơi nhìn thấy dụng cụ này thì mới hiểu rõ được nó đã đóng góp gì cho nghề đi biển. Ông hồ hởi kể: “Máy này sản xuất bên Đức, được bố tôi mua từ năm 1969 để chạy ghe đi biển. Hồi đó, nghề biển rất khó khăn, phải dành dụm tích góp nhiều năm mới mua được. Bố tôi may mắn là người thứ hai trong làng Mân Thái sắm được chiếc máy này. Để có mã lực lớn chạy nhanh hơn, gia đình tôi đã đổi qua rất nhiều máy của Nhật và Trung Quốc nhưng vẫn cất giữ nó như một kỷ vật”.

Chỉ tay vào dây mảnh cơm, ông nói: “Mảnh cơm ngày xưa dùng để đánh bắt cá cơm, bây giờ ngư dân đã chuyển qua làm lưới quay hay còn gọi mảnh quay. Cách đây hơn 20 năm, thành phố quy hoạch mở đường Võ Nguyên Giáp, nhiều người dân thực hiện chuyển đổi ngành nghề và dây mảnh cơm cũng không còn nữa. Đặc biệt, cái đèn dọi cũng là một dụng cụ thú vị. Hồi xưa đánh bắt cá bằng chèo tay, người dân làm đèn dọi từ những con ốc treo trên khung tre như cái chuông gió. Khi thuyền khác đi ngang qua nghe tiếng kêu của con ốc thì biết có ghe thả lưới gần đó mà tránh. Đến thời chống Pháp, chống Mỹ, người dân bỏ thêm đèn nhôm, đèn thủy tinh

Ông Huỳnh Văn Mười giới thiệu về các loại ngư cụ đang được cất giữ và trưng bày trong nhà mình. Ảnh: Đ.H.L

vào khung tre và gọi là đèn dọi”.

Giữa làng chài Mân Thái, ngôi nhà của ông Mười lưu giữ nhiều phương tiện, dụng cụ đi biển một thời của ngư dân như thúng, ghe nan, dầm, chèo, cột chèo, đuốc, đèn măng-xông, máy nổ, mảnh lưới gai, lưới cước, ghim đan lưới, cũng như những cái chum, cái ảng, cái tìn, cái rổ, cái rá để làm mắm. Trong đó có những vật dụng được gia đình ông lưu giữ hơn 80 năm. Với nguồn hiện vật phong phú về văn hóa làng biển, mới đây, Bảo tàng Đà Nẵng đã dẫn nhóm “Thuyết minh nhĩ” đến nhà ông tìm hiểu về các ngư cụ làng nghề truyền thống ven biển. Qua đó, các bạn nhỏ tỏ ra rất thích thú khi được nghe ông Mười giới thiệu về cách làm mắm và hướng dẫn đan lưới bằng tay, làm khuyết chèo... “Nhiều bé rất hào hứng khi nghe tôi chỉ cách làm khuyết chèo. Khuyết chèo được ngư dân dùng để nối thóp hai đầu chèo lại với nhau. Dù làm rất khó nhưng các bé tiếp thu khá nhanh. Bên cạnh đó, các bé được hướng dẫn làm trâu dây để nối hai đầu dây hoặc giới thiệu cách sử dụng vỏ cây gai để đan lưới. Không chỉ có trẻ em mà du khách trong và ngoài nước cũng đến trải nghiệm cách làm nước mắm và tìm hiểu một số ngư cụ”, ông Mười cho biết.

Với tình yêu văn hóa làng biển, hằng năm ông Mười còn đứng ra tổ chức các chương trình “Tân Thái - Khúc hát tình ca”, “Lan tỏa yêu thương”, “Mân Thái - Một miền thương”, được người dân và du khách thích thú. Tại đây, ngoài những nghệ sĩ hát bà trạo, trình bày ca khúc về Mân Thái, còn có hoạt động trưng bày kỷ vật gắn với quê hương Mân Thái, qua đó gợi nhớ về một làng chài đã có cách đây hơn 400 năm. Ngoài ra, ông Mười còn tiến hành sưu tầm, thực hiện cuốn sách giới thiệu về hát bà trạo và những câu chuyện, hình ảnh làng chài. “Hiện nay, trên địa bàn phường Mân Thái có 2 đình làng Thái Tân, Cổ Mân được trùng tu và bảo tồn khá nguyên vẹn. Đây là nơi thờ thần và các vị tiền hiền của làng chài với nhiều lễ hội như Cầu ngư, Tri niệm tiền nhân và kỵ đức ngư ông. Bên cạnh duy trì các lễ hội của đình làng, thành phố cũng cần quan tâm phát triển các loại hình văn hóa dân gian như hát bà trạo và trình diễn bà trạo. Thông qua sân khấu hóa, người dân và du khách được xem trình diễn các hoạt động sinh hoạt hằng ngày của cư dân địa phương để hiểu thêm về văn hóa làng chài xưa”, ông Mười đề nghị.

Khôi phục và phát huy văn hóa làng biển

Dành nhiều thời gian nghiên cứu văn hóa làng biển, bà Đinh Thị Trang, Chủ tịch Hội Văn nghệ dân gian thành phố cho rằng, quá trình đô thị hóa tại Đà Nẵng diễn ra mạnh mẽ, qua nhiều lần mở rộng diện tích về các hướng. Bên cạnh yếu tố tích cực, quá trình đô thị hóa cũng bộc lộ những mặt trái như không gian làng biển bị bó hẹp, dẫn đến hoạt động bảo tồn văn hóa truyền thống của cộng đồng ngư dân gặp nhiều khó khăn. Theo bà Trang, để bảo tồn văn hóa dân gian làng biển cần tiến hành sưu tầm, nghiên cứu các di sản văn hóa dân gian, từ đó đưa ra các giải pháp phù hợp tùy theo những thành tố văn hóa khác nhau.

Có thể thấy, kể từ khi thành phố ban hành đề án Bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa dân tộc trên địa bàn thành phố Đà Nẵng giai đoạn 2021-2025, công tác bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa trên địa bàn đã có những chuyển biến tích cực, bước đầu khai thác tốt các giá trị di sản văn hóa để phục vụ du lịch, đồng thời phát huy tác dụng trong giáo dục truyền thống, giữ gìn bản sắc văn hóa địa phương. Điển hình là thành phố đã đầu tư, hoàn thiện cơ sở hạ tầng bảo đảm đủ điều kiện công nhận điểm du lịch theo đúng quy định của Luật Du lịch năm 2007 cho cụm di tích Nam Ô, nhà thờ tiền hiền làng An Hải và Thoại Ngọc Hầu... .

Bà Phan Thị Xuân Mai, Trưởng phòng Quản lý di sản, Bảo tàng Đà Nẵng cho biết, cùng với việc bảo tồn các đình làng, miếu mạo ven biển, thành phố đã tổ chức kiểm kê, đánh giá toàn bộ hiện trạng việc tổ chức lễ hội cầu ngư tại các địa phương có thiết chế thờ tự cá Ông (Thần Nam Hải). Đồng thời hỗ trợ các địa phương khôi phục, kiện toàn các ban quản lý làng thờ tự cá Ông và ban tế lễ trực tiếp thực hành nghi lễ tại cơ sở thờ tự, đặc biệt là tổ chức lễ vinh danh “Lễ hội cầu ngư Đà Nẵng” là di sản nằm trong danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia. “Bảo tồn và phát huy giá trị di sản có ý nghĩa to lớn trong việc khẳng định bản sắc văn hóa của thành phố Đà Nẵng. Nhờ đó, di sản văn hóa tồn tại với tư cách là nguồn lực quan trọng đóng góp vào sự nghiệp bảo vệ, xây dựng và phát triển thành phố trong tương lai”, bà Mai khẳng định.

Đ.H.L

tích lịch sử và tôn vinh văn hóa bản địa.
* Để cân bằng giữa lợi ích của người dân và nhu cầu phát triển đô thị ven biển Đà Nẵng thì giải pháp nào là quan trọng nhất, thưa ông?

- Đó là bảo đảm sự tham gia của cộng đồng địa phương trong các quyết định quy hoạch và phát triển. Trên tinh thần đối thoại và hợp tác giữa các bên liên quan, bao gồm chính quyền, doanh nghiệp, tổ chức bảo vệ môi trường và cộng đồng địa phương để tìm ra các giải pháp phát triển hợp lý và bền vững. Những yếu tố này giúp bảo đảm rằng việc phát triển hạ tầng khách sạn và dịch vụ ven biển tại Đà Nẵng không chỉ tập trung vào lợi ích kinh tế mà còn cân nhắc đến việc bảo vệ, duy trì cảnh quan tự nhiên, tạo ra một môi trường bền vững, hấp dẫn cho cả du khách và cư dân địa phương.

Thời gian qua, thành phố quan tâm tạo dựng không gian công cộng theo hướng tích hợp công viên, bãi biển và khu vui chơi giải trí, giúp du khách và cư dân có không gian xanh để thư giãn, tận hưởng không khí biển. Thiết kế các lối xuống biển, lối đi bộ với chất liệu bề mặt thân thiện với môi trường như gỗ hoặc đá tự nhiên. Lối đi này được thiết kế có độ dốc nhẹ, không gây cản trở cho việc di chuyển và không làm hỏng cảnh quan tự nhiên. Chưa kể, chính quyền các cấp tích cực trong việc mở lối đi tự nhiên dẫn ra biển và tạo điểm dừng chân, nghỉ ngơi như quầy thông tin, quầy đồ ăn nhẹ, nhà vệ sinh công cộng để phục vụ nhu cầu của du khách.

Bên cạnh đó, Đà Nẵng đẩy mạnh giáo dục, nâng cao nhận thức cộng đồng về tầm quan trọng của việc bảo vệ môi trường và cách thực hành phát triển bền vững. Khuyến khích người dân và du khách tham gia hoạt động bảo vệ môi trường, dọn dẹp bãi biển, giảm thiểu rác thải nhựa và tuân thủ các quy định bảo vệ động thực vật biển. Khuyến khích du lịch sinh thái và du lịch bền vững, nơi du khách có thể tận hưởng cảnh quan và thiên nhiên mà không làm tổn hại đến môi trường. Cùng với đó, ngành du lịch thành phố quản lý số lượng du khách, bảo đảm phát triển du lịch, dịch vụ không vượt quá khả năng chịu đựng của hệ sinh thái địa phương.

K.H

xây dựng công viên biển Hà Khê (quận Thanh Khê), khu du lịch sinh thái Nam Ô, khu phức hợp Mikazuki Hotel & Spa Resort hay quảng trường kết hợp đỗ xe cuối đường Nguyễn Tất Thành, đường Nguyễn An Ninh (quận Liên Chiểu)... Trong 7 tháng đầu năm 2024, hoạt động du lịch tiếp tục phát triển mạnh mẽ với các sự kiện liên tục được tổ chức; công tác phát triển các sản phẩm du lịch được quan tâm thực hiện. Nhờ đó, thành phố đón hơn 6,6 triệu lượt du khách đến lưu trú, tăng 33% so với cùng kỳ năm 2023. Doanh thu đạt 4.343,7 tỷ đồng, tăng 57,6% so với cùng kỳ năm ngoái.

Khai thác tối đa tiềm năng du lịch biển

Ở góc độ người làm dịch vụ, ông Phạm Anh Việt, quản lý khu Tổ hợp Mân Thái Beach - Chợ Cá Gỗ (quận Sơn Trà) nhìn nhận: “Các bãi biển ở Sơn Trà và Ngũ Hành Sơn được khai thác và phát triển khá tốt, đặc biệt trong 2-3 năm trở lại đây. Sự quan tâm của lãnh đạo thành phố, ngành du lịch, Ban Quản lý Bán đảo Sơn Trà và các bãi biển du lịch Đà Nẵng đã thổi làn gió mới cho các bãi biển, tạo sự thay đổi tích cực trong 2 năm hậu Covid-19. Nếu theo khung điểm 10 thì những bãi biển trên ở mức 7-8 điểm. Tuy nhiên khu bãi biển dọc đường Nguyễn Tất Thành chỉ đạt mức 3-4 điểm khi còn thiếu nhiều hoạt động, sự kiện và cần được đầu tư, cải thiện”.

(Xem tiếp trang 15)

Một gánh hàng rong, một tiếng rao

TIỂU YẾN

Tiếng rao và gánh hàng rong, một nét văn hóa truyền thống vốn luôn xuất hiện ở góc đường, trong ngõ hẻm, trước thềm nhà, đang được tái hiện đầy màu sắc trong triển lãm nghệ thuật "Rong - Rao" do dự án "Đà Nẵng tui" tổ chức.

Với hơn 30 tác phẩm, triển lãm nghệ thuật "Rong - Rao" là sự kết hợp khéo léo giữa không gian trưng bày truyền thống và hiện đại, giữa một bên là những gánh hàng rong quen thuộc, một bên là những trải nghiệm công nghệ đầy mới mẻ. Anh Trần Việt Huy, Giám đốc nghệ thuật triển lãm "Rong - Rao" cho hay, gánh hàng rong và tiếng rao vốn dĩ rất quen thuộc trong đời sống văn hóa, kinh tế người Việt nói chung và Đà Nẵng nói riêng. Từ khi có ý tưởng, điều nhóm trần trở là làm thế nào để gánh hàng rong, tiếng rao xuất hiện chân thực, sống động nhưng cũng đầy mới mẻ. Để đạt được mục tiêu này, nhóm vận dụng linh động công nghệ diễn hoạt, trình chiếu 3D, kết hợp âm thanh. Đặc biệt, sự kiện này còn được hỗ trợ bởi công nghệ thực tế ảo tăng cường (AR), mô hình sách lật (flipbook) và ảnh thu phóng vô tận (infinite zoom). Trong đó, công nghệ diễn hoạt 3D và công nghệ thực tế ảo tăng cường (AR) cho phép người xem tương tác trực tiếp với tác phẩm, cũng như đưa họ vào những câu chuyện ẩn chứa sau mỗi hình ảnh. Người tham quan có thể dùng thiết bị AR

Khách tham quan bị thu hút bởi cách trưng bày độc đáo tại triển lãm "Rong - Rao".

Ảnh: T.Y

để khám phá những gánh hàng rong từ nhiều góc độ khác nhau, như thể người bán đang đứng ngay bên cạnh. Mặt khác, công nghệ diễn hoạt 3D mang lại cảm giác như người bán hàng rong đang thực sự di chuyển trong không gian triển lãm. Có thể nói, triển lãm "Rong - Rao" giống như hành trình đi theo tiếng rao và gánh hàng rong qua nhiều không gian, thời gian, nơi những yếu tố văn hóa truyền thống hòa cùng công nghệ hiện đại giúp tạo ra trải nghiệm nghệ thuật giàu cảm xúc.

Thích thú lắng nghe những tiếng rao quen thuộc: "Bánh bao, bánh bao đây. Bánh bao nóng hổi, thơm ngon đây", "Ai tóc dài tóc rối bán nào. Ai tóc dài tóc rối bán không?", "Ai lông ngan, lông vịt, dép rách đổi kẹo kéo đây", "Mài dao, mài kéo, thay cán dao"... phát ra ngay lối vào không gian

triển lãm, ông Nguyễn Văn Việt (51 tuổi, phường Hải Châu 1, quận Hải Châu) cho biết bản thân bị thu hút bởi cách thể hiện mới mẻ của giới trẻ về gánh hàng rong, về tiếng rao. "Nhờ công nghệ diễn hoạt 3D và công nghệ thực tế ảo tăng cường, tôi như được bước vào thế giới của người bán hàng rong, như thể mình cũng đang đi bán bắp, bán chuối hay bán chiếu dọc theo phố phường Đà Nẵng. Những tiếng rao gợi bao kỷ niệm ngày thơ ấu lại xuất hiện trong một không gian đa chiều mới mẻ và khá tinh tế", ông Việt vui vẻ nói.

Ở vai trò khách tham quan, chị Nguyễn Thị Trinh, Phó Giám đốc Bảo tàng Mỹ thuật Đà Nẵng cho biết rất ấn tượng với cách kết hợp giữa công nghệ và văn hóa truyền thống trong nghệ thuật trưng bày. Theo chị, triển lãm mang tính tương tác cao, nội dung ý

tưởng sâu sắc được thể hiện bằng các giải pháp trưng bày, vừa diễn giải, vừa truyền thống, vừa đương đại và ứng dụng tối đa hiệu quả công nghệ số... Nhờ tăng cường yếu tố tương tác, mỗi người khi tham quan triển lãm dễ có được cảm giác như mình đang sống trong một không gian của gánh hàng rong, của tiếng rao trên phố.

Nghe, nhìn, chạm, cảm nhận là 4 trải nghiệm tương tác nổi bật tại triển lãm. Đến đây, mọi người được cung cấp một lộ trình khám phá, ban đầu là lắng nghe những tiếng rao quen thuộc, kế tiếp là ngắm nhìn những món hàng lấp ló dưới đôi quang gánh. Khi khách đặt đến cảm xúc quen thuộc sẽ được đội ngũ "Đà Nẵng tui" hướng dẫn thao tác "chạm, vuốt, xoay" trên thiết bị công nghệ để xoay chuyển không gian, lân la vào từng góc ngách hình ảnh, món ăn, đồ vật. Cuối cùng, điều triển lãm muốn hướng đến là cảm nhận của công chúng, sau khi kết thúc hành trình quan sát và trải nghiệm cùng "Rong - Rao". Chị Nguyễn Ngọc Thiên Hiếu, quản lý dự án "Đà Nẵng tui" khẳng định, bên cạnh việc tái hiện hình ảnh, âm thanh quen thuộc, triển lãm mở ra không gian sáng tạo, nơi mỗi người tham gia có thể tạo dựng cho mình một câu chuyện riêng chỉ sau vài thao tác chạm, quét mã QR. Cũng theo chị Hiếu, triển lãm "Rong - Rao" ra đời sau một năm chuẩn bị bởi gần 20 người trẻ yêu nghệ thuật tại Đà Nẵng. Nhờ sự kết hợp giữa các yếu tố nghệ thuật truyền thống và công nghệ hiện đại, triển lãm đã thành công trong việc tạo ra một không gian nghệ thuật độc đáo, giúp công chúng hiểu và trân trọng hơn những giá trị của văn hóa đường phố, đồng thời mở ra cơ hội mới để giới trẻ kết nối và trải nghiệm.

T.Y

SỐNG CHẬM Bàn tay số khổ

THÙY LINH

Thi thoảng, mẹ nắm bàn tay tôi rồi ấp lấy trong bàn tay mình. Những ngón tay xương gầy, mu bàn tay gân guốc, bao trọn đôi tay tôi mảnh dẻ. Mẹ dăm chiêu ngắm nghía, rồi lại vuốt ve, rồi lại nắn nhẹ. Đây là bàn tay khéo léo, đây là bàn tay chăm chỉ... Bàn tay tôi có thể được gọi bằng bất cứ cái tên huyền học nào nhưng quyết không thể là bàn tay số khổ. Giống như bàn tay mẹ...

Mẹ vẫn luôn cầu kỳ trong việc chăm sóc da, đặc biệt là da tay. Không phải da tay mẹ, mà là da tay tôi. Mẹ mua đủ loại thuốc bôi và kem dưỡng, có cái dưỡng trắng, có cái dưỡng mịn, có

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

cái dưỡng nẻ. Mẹ dặn tôi ngày thoa ba, bốn lần, mà cũng chẳng hạn chế, cứ thấy khô là thoa. Tay con gái nòn nà, mềm mại thì phúc phần dày, số mệnh sướng, phải chú ý chăm chút cho đôi bàn tay đẹp xinh. Mẹ nâng niu bàn tay tôi, dịu dàng và trân trọng như đó giờ vẫn luôn nâng niu, che

chở cuộc đời tôi bằng chính những chai sản, vất vả đời mình.

Rất nhiều lần, tôi thấy mẹ ngắm nghía những bức hình cũ mềm trong điện thoại. Mẹ không học hết cấp II nhưng ảnh chụp chung với bạn học cũ mẹ đều giữ và vẫn vanh vách gọi tên từng người. Từ ngày có mạng xã

hội, việc giao lưu, theo dõi cuộc đời nhau cũng trở nên dễ dàng hơn. Mẹ sẽ chỉ cho tôi cô này giờ đang làm chủ công ty, bác kia lấy chồng giàu nên số hưởng... Hầu hết họ đều sở hữu một đôi tay đẹp. Đôi tay mềm mại, hơi múp míp, trắng nõn nà với những ngón búp măng thuôn dài và lòng bàn tay dày thịt.

Mẹ nói người ta sinh ra môn bói chi tay vì vận mệnh một đời Hóa Công đã vẽ ra trên tay cả. Người có tay đẹp đường đời cũng tốt đẹp. Tôi thấy chộn rộn trong mắt mẹ thật nhiều ham mê và hướng tới. Mẹ lúc nào cũng ghét bỏ đôi tay mình. Đôi bàn tay ram ráp với những ngón ngắn ngủn gầy guộc, đốt tay thô kệch và lòng bàn tay mỏng dính. Mẹ chỉ cho tôi những đường vân dấu vạch chẳng chịt trong lòng bàn tay, những đường cong đáng ra phải thẳng, những đường ngắn đáng lẽ phải dài. Mẹ nhủ mày, tự hỏi không biết ai đã vẽ lên tay mẹ...

Mẹ tôi sinh ra làm con gái phố Hàng, dân Thủ đô chính gốc, không như những bà mẹ miền cao địu con trên lưng mà tần tảo nương rẫy, cũng chẳng phải những bà mẹ miền quê công nắng công mưa bươn bả ngoài

đồng. Mẹ tôi buồn vải, lúc nào cũng là lượt áo quần hợp mốt. Mẹ trẻ hơn tuổi thật, vóc dáng thon gọn và mắt môi dịu dàng. Thế nhưng người ta vẫn bảo mẹ "số khổ". Nỗi khổ không hiện diện trong miếng cơm manh áo mà như sương như khói, một đời giăng mắc, bâng lảng. Cái khổ bịn rịn in vào đáy mắt xa xăm, cái khổ trĩu nặng khóe môi cười như mếu, cái khổ hằn sâu đôi bàn tay xù xì. Mẹ khổ thuê bé thơ gánh nước, trông em. Mẹ khổ thời thiếu nữ chống con nạng nợ. Mẹ khổ tuổi trung niên lỡ dở đôi lần đò. Nỗi khổ của mẹ không dữ dội tột cùng, lại cứ râm ran và âm ỉ mãi. Tôi biết mẹ cũng thèm một nhân duyên êm ấm, một người chồng để cùng chống đỡ cả bầu trời hỗn loạn. Tôi biết mẹ vẫn ôm vùi khát vọng ngày thơ, khi lo toan vui đi, ưu tư vẫn dần, mẹ sẽ thỏa thích vẫy vùng với những giấc mộng bồng ngò, và chẳng cần trầm ngâm ủ rũ khi ai đó hỏi ước mơ của mẹ là gì.

Nhưng vì vận mệnh đã vạch sẵn trên đôi bàn tay số khổ nên những khát khao mãi vẫn chỉ là tiếc nuối chôn sâu. Mẹ đã từng mơ đôi tay mình hết khổ, giờ thì chỉ thiết tha mong đôi tay

(Xem tiếp trang 15)

Chuyện xưa xứ Quảng

Kinh Môn quận công và Côn Nhạn

LÊ THỊ

Có ý kiến cho rằng, Kinh Môn quận công Nguyễn Văn Nhon là người gốc làng Nại Hiền Đông (phường Nại Hiền Đông, quận Sơn Trà, thành phố Đà Nẵng). Có lý do để tin điều đó!

Mộ Nguyễn Văn Nhon (Sa Đéc) và đình làng Nại Hiền Đông (Sơn Trà).

Ảnh: L.T

Hồ tướng quê gốc Cửa Hàn

Nguyễn Văn Nhon (1753-1822) là một nhân vật đặc biệt.

Thứ nhất, khi còn chiến tranh ông là một trong “Ngũ hổ tướng Gia Định”; khi giành được chính quyền ông là một đại thần được triều đình Nhà Nguyễn tin cậy giao phó nhiều trọng trách: Lưu trấn Gia Định (1802-1805), Tổng trấn Gia Định thành (1808-1813 và 1819-1820), Tổng tài Quốc sử quán (1821-1822). Cả hai vua Gia Long và Minh Mạng khi đi tuần du Quảng Nam và Bắc Hà đều tin tưởng giao ông ở lại cai quản công việc ở kinh đô vào các năm 1813 và 1821. Khi mất, ông được phong tước Kinh Môn quận công, tước hiệu cao nhất của triều Nguyễn (công, hầu, bá, tử, nam).

Ông được các vua Gia Long, Minh Mạng nể trọng. Vua Gia Long bảo: “Nhân văn võ song toàn lại có tài chặn trị dân chúng, trong thì vững căn bản, ngoài thì đủ quân nhu, tuy Tiêu Hà giữ Quan Trung, Khấu Tuân giữ Hà Nội(1) cũng không hơn được”. Còn vua Minh Mạng thì “tề nhị” đến độ khi ông bị ốm, nhà vua ngại không dám đến thăm vì sợ ông phải ngồi dậy tiếp theo đạo vua - tôi sẽ bị mệt, vì thế chỉ sai hoàng tử đến thăm mà thôi.

Nguyễn Văn Nhon là một người toàn diện, được đời sau đánh giá rất cao: “Cuộc đời của hồ tướng Nguyễn Văn Nhon không găm thét một vùng như Lê Văn Duyệt, không thao lược sa trường như Nguyễn Văn Trương cũng không bi hùng như các hồ tướng Trần Quang Diệu, Lê Văn Hưng... của nhà Tây Sơn. Cuộc đời ông mang đậm sắc màu của một đại tướng có tài cai trị, chăm lo cho dân và đặt quyền lợi nhân dân, quốc gia lên trên tất cả. Nguyễn Văn Nhon từng cầm quân kịch chiến với các hồ tướng Tây Sơn, mang quân chinh phạt Cao Miên, Xiêm La khi cần nhưng trên hết ông đã dành 20 năm cuối đời mình để xây dựng một Nam Bộ và Việt Nam thống nhất, thái bình” (theo trang Yêu sử Việt).

Thứ hai, ông là người con ưu tú của đất Đà Nẵng. Sử triều Nguyễn cho biết ông sinh ra tại An Giang nhưng gia phả dòng tộc xác nhận ông có quê gốc ở Đà Nẵng.

Trong cuốn *Đôi nét văn hóa - lịch sử một vùng đất* (NXB Hội Nhà văn, 2019), nhà nghiên cứu Nguyễn Nhất Thông dựa vào gia phả của họ Nguyễn Văn ở Sa Đéc, cho biết: “Ông Nhon là người sinh quán tại thôn Tân Đông, huyện Vĩnh An, tỉnh An Giang (nay thuộc xã Tân Khánh Đông, thành phố Sa Đéc, tỉnh Đồng Tháp). Nội tổ là Nguyễn Văn Trầu, người ở Cửa Hàn, làng Con Nhạn, xã Ô Phi thuộc Đà Nẵng, hưởng ứng cuộc Nam tiến của các chúa Nguyễn nên đưa gia đình vào Nam lập nghiệp. Ông Trầu đã dừng ghe bầu ở thôn Tân Đông, cạnh bờ sông Tiên khai phá, mở mang nên cơ nghiệp. Chẳng bao lâu sau, ông kết nghĩa thông gia với ông Hương hào Chiêm ở thôn Tân Khánh bên cạnh. Đó là cuộc xe duyên cho Nguyễn Văn Quang và cô thôn nữ Thị Áo để rồi sinh ra Nguyễn Văn Nhon vào năm 1753”.

Đi tìm địa danh Con Nhạn

Không tìm thấy địa danh Con Nhạn trong các tác phẩm kinh điển có đề cập đến các làng xã của Quảng Nam thời trước là Ô châu cận lục (Đương Văn An, 1553) và Phủ biên tạp lục (Lê Quý Đôn, 1776).

Trong *Địa bạ Gia Long* (Nghiên cứu địa bạ triều Nguyễn - Nguyễn Đình Đầu, NXB Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh) ở thuộc Võng Nhi của huyện Hòa Vang có hai địa danh có cách phát âm gần giống với địa danh Con Nhạn, đó là xã Côn Nhạm (nay thuộc địa bàn phường Hòa Hải, quận Ngũ Hành Sơn) và phường Côn Nhậm (nay thuộc địa phận quận Hải Châu).

Tuy nhiên cho rằng địa danh Con Nhạn là từ chữ Côn Nhậm đọc trệch mà thành chưa thực sự thuyết phục. Hai tác giả Phạm Hữu Đăng Đạt (trên trang Hương vị xứ Quảng) và Lê Văn trong bài *Đình Nại Hiền Đông* đăng trên Văn Nghệ Đà Nẵng số ngày

16-8-2019 đều cho rằng: “Khởi thủy, làng Nại Hiền Đông có tên dân dã là xứ Côn Nhạn. Nhưng đúng ra là xứ Côn Nhậm. Chữ Nhàn do chữ Nhậm đọc trệch mà ra”. Sở dĩ gọi là xứ Côn Nhậm vì: “Nguyễn xưa kia, đây là vùng đầm lầy nước đọng, chịu ảnh hưởng nặng nề của thủy triều. Khi thủy triều xuống, bầy chim nhạn và một số loài chim khác thường bay tới kiếm mồi. Mỗi phổ biển là những con tôm, cua, cá khi thủy triều lên, theo dòng nước trào vào và khi thủy triều xuống, chúng bị bị mắc cạn, không theo ra kịp. “Mồi” nhiều nên chim nhạn tập trung kiếm mồi khá đông, đặc kín cả cồn. Chúng thường làm tổ trên mái hiên đình nên làng Nại Hiền Đông còn có tên gọi là “xứ chim nhạn”.

Tác giả Lê Văn còn cho biết: “Ở gian Chánh điện của đình làng trên hàng cột thứ nhất từ ngoài bước vào có trang trí câu đối viết bằng chữ Hán, ca ngợi vị thế của làng, của đình:

Nhật xuất Đông hiền vạn vật, hướng dương hàm cổ sắc/ Long hoàn Tây Nhạn thiên thu điển phái ngưỡng văn quang. (Trời mọc hướng đông vạn vật đều quy ngưỡng, nuôi dưỡng dựng lên muôn màu sắc/ Rồng bay chim Nhạn mùa, nghìn năm phát triển về hướng Tây đều không quên nơi xuất phát).

Thông tin từ hai tác giả hoàn toàn phù hợp với một tài liệu khá tin khác.

Trong “*Danh mục làng xã của thành phố Đà Nẵng năm 1923*” hiện còn lưu trữ tại Thư viện Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam thì thành phố Đà Nẵng vào thời đó có 20 làng, trong đó làng Nại Hiền có 8 ấp. Côn Nhạn là tên của một trong 8 ấp của làng!

Rất nhiều khả năng địa danh Con Nhạn (mà gia phả cho biết) là từ chữ Côn Nhậm đọc trệch mà thành. Do đó, nếu không quá dè dặt chúng ta có thể khẳng định Kinh Môn quận công Nguyễn Văn Nhon là đứa con lưu lạc của làng Nại Hiền Đông!

L.T

[1]. Tiêu Hà là thừa tướng khai quốc của Nhà Hán (Trung Quốc), từng giữ lại đất Quan Trung và xây dựng cơ sở để Lưu Bang lập nên triều Hán. Hà Nội là tên quận thời Hán Sở bên Trung Quốc (Chú giải của ĐNCT).

Cửa sổ Tri thức

Tước vị dưới thời phong kiến

* *Dưới thời phong kiến có những tước vị nào? Thời Nhà Nguyễn phong tước cho công thần vì sao chỉ để tên trước như Thoại Ngọc Hầu, Dương Oai Hầu mà không ghi là Nguyễn Văn Thoại, Nguyễn Phúc Dương? (Nguyễn Văn Bán, Hòa Vang, Đà Nẵng).*

- Dưới các triều đại phong kiến Việt Nam, để phân biệt địa vị, chức vụ giữa các quan với nhau, vua thường ban tước vị cho các quý tộc, quan lại.

Theo Hán Việt từ điển trích dẫn, Tước 爵 (Danh từ) chỉ danh vị phong cho quý tộc hoặc công thần thời phong kiến. Thời xưa có 5 tước vị là: Công, Hầu, Bá, Tử, Nam; về sau có thêm tước Vương, là tước vị cao nhất trong chế độ phong kiến. Tước Vương chỉ dành riêng cho tôn thất, 5 tước còn lại để phong cho những người có công lớn với triều đình.

Thoại Ngọc Hầu là tước vị do vua phong cho Nguyễn Văn Thoại (1761-1829), người làng An Hải, xứ Hà Thân, tổng An Lưu Hạ, huyện Diên Phước, phủ Điện Bàn, trấn Quảng Nam; nay thuộc phường An Hải Tây, quận Sơn Trà, thành phố Đà Nẵng. Ông có công lớn trong việc mở mang khai phá nhiều vùng đất phía Tây Nam nước ta, chỉ huy đào kênh Thoại Hà, kênh Vĩnh Tế... Ghi nhớ công lao ông, triều Nguyễn lấy tên ông đặt thành tên làng, tên núi, tên sông: Thoại Sơn, Thoại Hà, Thoại Giang.

Trong “Thoại Ngọc Hầu”, chữ “Thoại” được đưa ra phía trước là do viết theo cấu trúc tiếng Hán. Tương tự, Xuyên Ngọc Hầu là tước phong cho Nguyễn Bá Xuyên (1759-1829), một trong những tác giả văn học giai đoạn thế kỷ XVIII - nửa đầu thế kỷ XIX, người làng Đa Sĩ, huyện Thanh Oai, tỉnh Hà Tây.

Trong trường hợp Định Quốc Công Nguyễn Bặc (924-979), thì Định ở đây không phải là tên của người được phong tước mà kết hợp với từ Quốc liền sau đó thành Định Quốc, nghĩa là an bang định quốc 安邦定國 - yên định nhà nước (Hán Việt Từ điển Thiều Chửu).

Theo sử sách, Nguyễn Bặc là khai quốc công thần nhà Đinh, có công giúp vua Đinh Tiên Hoàng dẹp loạn 12 sứ quân vào thế kỷ X trong lịch sử Việt Nam. Do lập công lớn, ông được vua Đinh phong tước Định Quốc Công, vị trí như chức Tể tướng. Ông là một trong số những người tận trung với Nhà Đinh, đồng thời là bạn đồng hương, sinh và mất cùng năm với vua Đinh Tiên Hoàng. Dân gian xem ông và Đinh Điền (cũng là một công thần giúp vua Đinh dẹp loạn 12 sứ quân) là những biểu tượng của tinh thần hào hiệp, trượng nghĩa và trung thành.

Trong trường hợp “Dương Oai Hầu”, rất tiếc, chúng tôi không tìm thấy cứ liệu nào cho rằng chữ “Dương” ở đây là tên của Nguyễn Phúc Dương. Trong lịch sử Việt Nam, có một người tên là Nguyễn Phúc Dương được phong là Tân Chính Vương. Nguyễn Phúc Dương là con của Nguyễn Phúc Hiệu - hoàng tử thứ 9 của chúa Võ Vương Nguyễn Phúc Khoát (1714-1765).

Mới đây, nhân đọc Gia phả tộc Nguyễn Văn làng Yến Nê, xã Hòa Tiến, huyện Hòa Vang, chúng tôi tìm ra tên tuổi của Dương Oai Hầu. Đó là ông Nguyễn Văn Tráng sinh năm Mậu Ngọ - 1498, người Tổng Sơn, Thanh Hóa, làm quan dưới triều nhà Lê, chức Tả thị lang. Năm Mậu Ngọ - 1558, triều vua Lê Anh Tông, ông theo phò chúa Tiên Nguyễn Hoàng vào trấn thủ Thuận Hóa, khai canh lập ấp mở mang bờ cõi Đại Việt. Nhờ có nhiều công lao, năm Gia Long thứ tư (1805) ông được vua ban sắc truy tặng chức Thống chương Phủ sự, tước Dương Oai Hầu, Chánh vị Tiên hiền làng Yến Nê; năm Thiệu Trị thứ sáu (1846) ban mỹ hiệu “Quảng hậu Chánh trực Hựu thiện Thượng đẳng thần”. Cả 2 sắc phong này đang được lưu giữ tại gia tộc Nguyễn Văn làng Yến Nê.

ĐNCT

Nhà thơ Nguyễn Đức Bá sinh ra ở miền quê Thăng Bình, Quảng Nam, nơi có dòng sông Trường êm ả, có Tháp cổ rêu phong Phật viện Đồng Dương... Tốt nghiệp ngành Toán, Trường Đại học Sư phạm Huế năm 1981, là giáo viên Toán nhưng anh lại đam mê văn thơ. Anh đã xuất bản những tập thơ: Mùa thu về qua cửa (NXB Hội Nhà văn, 2020); Ru trong miền nhớ (NXB Hội Nhà văn, 2022); Dòng sông không trở lại (NXB Hội Nhà văn, 2023). *Đà Nẵng cuối tuần* trân trọng giới thiệu đến bạn đọc những bài thơ mới của anh.

Giọt thu vàng

Người về nghe lại Tiếng thu*
Trăng mờ thỏn thức chinh phu quan hà
Mắt buồn diêu vợi xăm xa
Mùa thu lá đỏ tiếng ca đêm buồn
Nai vàng ngợ ngác tơ vương
Cành khô xào xạc rưng rưng nắng chiều
Một mùa đông*. Giọt lệ yêu
Ngồi bên song cửa tường rêu bụi mờ
Mắt em vợi vợi bóng mơ
Sang sông đàn sếu thần thờ mây trôi
Văn thơ sầu rưng* loang rơi
Tóc nghiêng rũ giọt phai phai hao gầy
Để hồn đắm giấc mơ say
Sông Ngân trắng vỡ đông đầy vàng thu...

(*) Tiếng thu - Một mùa đông - Văn thơ sầu rưng
(Tên những bài thơ của nhà thơ Lưu Trọng Lư)

Ru chiều nắng hạ

Chiều treo
ngày gió chạm
phiến trầm hoang vu
rót vào ly nắng hạ khúc độc hành
ném xuống dòng trôi

Ngọn nắng vàng miền ký ức
trở xuống vết tình
sợi mây chiều lạc vào đáy mắt
nhật hạt nắng rơi
khâu nhánh chênh vênh
mảnh tơ lòng vương vấn

Những sợi vàng huyền diệu
mê hoặc
côn cát sóng chiều
từng giọt rơi trên gánh thời gian

Nhấp ngum ưu tư
say chiều trần trở
bóng hạ vàng.

Lặng lẽ

Sông một đời lặng lẽ
bóng mây trời chiều phủ dấu hoang trầm
gió vẫn hát ru lời của gió
trôi qua đời vọng mãi giọt thời gian

Nghe xa vắng miền man lòng bỏ ngõ
rụng xuống dòng sông nỗi nhớ chơi vơi
nghe sông chảy giữa khoảng trời xanh lá
ru giấc mơ đời đánh thức trăm năm...

Chiều hạ vàng

Chiều hạ vàng
nhánh bằng lăng tím biếc
rụng xuống dòng sông nỗi nhớ bóng mây

Chiều hạ vàng
em về ngang lối cũ
con đò xưa năm tháng phủ rêu mờ

Chiều hạ vàng
nghe bên trời gió hát
một cánh hoa rơi hoang vớ giữa lòng

Chiều hạ vàng
mây trôi trong hoài niệm
giấc mơ nào rụng xuống nửa dòng thơ.

Cuộc sống qua ảnh

Rực rỡ sắc màu làng hương Quảng Phú Cầu

Nghề làm tăm hương được người dân Quảng Phú Cầu (huyện Ứng Hòa, Hà Nội) gìn giữ và phát triển hơn 100 năm qua. Vài năm gần đây, nắm bắt xu thế du lịch gắn với làng nghề, nhiều người dân đã tiên phong mở rộng sản xuất để có không gian tạo hình nghệ thuật từ tăm nhang. Những bó tăm hương đủ sắc đỏ, xanh, vàng... được sắp đặt thành những hình đẹp mắt, từ dáng hình đất nước đến lá cờ Tổ quốc, cây thông Noel... đã thu hút lượng lớn khách du lịch, từ đó góp phần tăng thu nhập cho người dân.

Đà Nẵng cuối tuần mời bạn chiêm ngưỡng sắc màu rực rỡ của làng tăm hương qua chùm ảnh của tác giả Quế Chi (Đà Nẵng).

Để hoàn thành một nén hương, người thợ phải làm nhiều công đoạn từ chẻ tre (hoặc vầu), vót tăm, nhuộm chân hương, làm thân hương, phơi khô và đóng gói.

Không chỉ phát triển nghề làm hương, người dân Quảng Phú Cầu còn nhanh nhạy trong việc phát triển điểm du lịch gắn với sản xuất tăm hương.

Đối với người dân ở đây, công việc làm tăm hương tạo nguồn thu nhập ổn định.

Nhuộm màu cho chân nhang.

Phơi hương cũng là một trong những công việc chính, từng bó hương được xòe ra, bung tỏa như những đóa hoa khổng lồ dưới ánh nắng rực rỡ.

Hãy gửi cho chúng tôi những tác phẩm mà các bạn yêu thích. Địa chỉ: maichimai2611@gmail.com

Mùa chuyển

NGUYỄN ĐÔNG NHẬT

Mùa nắng đang chậm chậm nhạt dần đi. Chậm thật chậm. Chỉ khi người đủ thời gian và nhất là đủ lắng tâm, mới có thể cảm nhận được sự chuyển dịch này. Sắc màu trong không gian dường như được pha loãng hơn, dưới bàn tay vô hình của người họa-sĩ-lớn nhưng không thể nhận diện: Tự nhiên. Như buổi chiều sợi nắng trở nghiêng. Như vầng trăng ấm ướt giữa trời sương.

Cùng trong bầu khí ấy, những thanh âm chừng như được nhẹ nhàng gom lại, nghe dịu dàng hơn. Như tiếng đôi cánh khô gãy. Như tiếng đập cánh loài chim đêm. Như tiếng thu chìm bên niềm hoài nhớ...

Và rơi rơi mưa. Những hàng cây run run muốn dựa vào nhau. Tiếng lá rụng. Có khi khe khẽ. Đôi lúc xạc xào. Và muôn vạn mắt sương long lanh nở ra - mở ra cả một trời cỏ lá. Có thoáng rung

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

mình lướt qua. Có nỗi cô đơn nhẹ nhàng choàng lên những ý nghĩ, đang dài ra theo tiếng mưa đêm. Nỗi cô đơn dịu dàng, cần thiết cho trang giấy trắng đang mở ra, chờ đợi xuống những dòng chữ trở về trong khuya khoắt. Những dòng chữ tái sinh sau khi đã chìm sâu

trong niềm vui - nỗi khổ của đời sống. Như tiếng động hừng sáng lên vì đã biết chỗi từ những vinh quang giả hiệu của sự âm ỉ vô ích.

Đâu đây, thoáng sắc bướm vàng lạc ngoài nội cỏ, khi hơi thu dần dần se nhuộm dáng chiều bàng khuâng. Đâu đây, quyển sách cũ mở ra; nét

hoa khô ướp giữa những trang kỷ niệm đợi chờ chừng như sống lại một đời khác. Bầu trời vẫn muôn thuở cao xanh. Nỗi nhớ vẫn thấm thía trong thoáng gió. Mùi hương năm tháng cũ giờ đã đi vắng, chỉ còn lại khung cửa sổ tấm kính mờ đang nhớ vắng trần ai xa. Bên cánh cửa gió thu, có ai gửi giùm cho ai dăm cánh hoa mờ!

Không phải là nỗi buồn, nhưng sao vẫn xao xuyến chút không dừng. Không đúng của màu mây yên tĩnh trên mặt sóng bên hồ chiều. Cửa khu vườn cũ mà những sợi gió phai đang thấm thía chút tình xưa gửi lại...

Phường Nam của đất nước đang sắp bước vào mùa khô, với những sợi mưa lơ đãng đang dần ngưng lại, dù đôi lúc vẫn còn thả xuống đời phố làn hơi nước nhẹ. Những ngày nắng nóng lại sắp trở về. Những bóng sáng của thời gian dường như ánh dần lên, và vạn vật đang dần bắt bụi.

Nhưng ở miền Trung kéo ra phía Bắc, tháng ngày đang chuyển sang mùa khác. Gió bắt đầu rên rì trên những hàng cây, đôi khi vụn xoắn nhánh cành. Bầu trời âm âm, những đám mây như thú bọt ẩm nước hút dần nhíp thở của sự

sống bên dưới. Áo chống lạnh với đủ sắc màu kiêu dáng lần lượt bày ra, điểm cho đường phố tươi hơn dưới màu trời xám.

Vin vào sự đổi nghịch của thời tiết, có người lý luận khô khan thô xù cho những diễn minh dài dòng vô bổ về thứ hạnh phúc giả hiệu, được che đậy bên dưới nhiều mỹ từ. Nhưng, không biết đến những toan tính ấy, Tự nhiên, với nụ cười yên tĩnh không che giấu, sẽ khiến cho những biện chứng đi ngược dòng sống phải lùi bước - lặng im...

Ngoài đồng ruộng, những vết bánh xe rộn ràng tới lui cho mùa thu hoạch sắp diễn ra. Trong nội thị, có tiếng trống diễn tập của đàn em đang háo hức chờ, dù chưa đến giữa tiết mùa thu. Tiếng trống buổi đầu hôm rồi sau đó là tiếng còi tàu đực trầm ngoài cảng Tiên Sa khiến xui người thức khuya kéo dài thêm những nghĩ suy...

Và, có tiếng chớp thật mỏng, từ những tầng mây cao. Một vì sao thức giấc, lặng lẽ báo tin linh hồn của sự sống dài lâu đang chuyển rung mình trở dạ, hòa cùng với sự tới lui nhíp nhàng của bốn mùa lịch thiên nhiên...

N.Đ.N

ĐỌC SÁCH

Mình thích thì cười thôi

HUỲNH TRỌNG KHANG

Duyên thơ thiếu nhi của Hồ Huy Sơn xuất phát từ những điều bình dị, gần bó thiết thân với các bạn nhỏ. Thơ anh mộng mơ nhưng không hướng tới sự viễn vông. Thơ ấy không có cô tiên, không có những phép thần kỳ, nhưng từ ông trăng đến chú ve ngốc nghếch... đều khoác lên mình một diện mạo sống động và hài hước. Tập thơ thiếu nhi *Mùa hè ra biển* (Lionbooks và NXB Hà Nội, 2024) cũng như vậy.

Và cũng vô cùng lạ
Hai chiếc xe đụng nhau
Cả hai cùng đứng dậy
Mỉm cười, chuyện qua mau!

Phải chi cuộc đụng độ giữa những người lớn nào cũng hồn nhiên như vậy thì đời sống hiện đại của chúng ta đã bớt đi biết bao nỗi muộn phiền. Nhưng tôi nghĩ gì kia chứ, nỗi buồn chỉ vắng bóng trong thế giới được nhìn qua đôi mắt trong veo của trẻ thơ. Đó chỉ là vài cảm nhận vu vơ ban đầu của một người lớn khi đọc thơ thiếu nhi. Bốn câu thơ trên được dẫn ra từ tập thơ thiếu nhi *Mùa hè ra biển*.

Tác giả sinh năm 1985 này đều đặn mỗi năm đều có tác phẩm mới, đa dạng thể loại, truyện, tản văn, thơ. Chưa kể đến công việc thường nhật của một nhà báo. Nhưng dù viết gì, anh cũng dành một khoảng trời cho thơ thiếu nhi.

Thơ thiếu nhi của Hồ Huy Sơn luôn xuất phát từ những điều bình dị, gần bó thiết thân với các bạn nhỏ. Thơ anh mộng mơ nhưng không hướng tới sự viễn vông. Thơ ấy không có cô tiên, không có những phép thần kỳ, nhưng

từ ông trăng đến chú ve ngốc nghếch... đều khoác lên mình một diện mạo sống động và hài hước, như bài thơ về chú mèo lười trong tập *Mùa hè ra biển*.

Tại sao lười quá mèo ơi
Chẳng chịu làm việc mà ngồi đờ đờ
Mèo rằng "đang rét cơ ro
Chui vào đi trốn còn lo nỗi gì!..."

Chú mèo của chúng ta mới thành thật với sự lười biếng của mình làm sao. Thơ thiếu nhi Hồ Huy Sơn hay ở chính cái thành thật nghĩ sao viết vậy. Thơ ấy là sự bộc trực mà nhiều khi ta nghe ra dường như tác giả đang muốn neo giữ tuổi thơ của chính mình.

Có lẽ nhà thơ người lớn nào khi đặt bút viết cho thiếu nhi cũng đều "triệu hồi" đứa trẻ bên trong bản thân, đứa trẻ thất lạc bấy lâu, đứa trẻ từng là ta nhưng giờ ta bỏ quên ở miền thơ ấu xa tít mù nào đó. Độc giả người lớn đọc những vần thơ thiếu nhi có cảm giác lần nữa tìm về với thế giới đã từng sống động, phong phú và giàu trí tưởng tượng biết bao.

Thơ thiếu nhi của Hồ Huy Sơn cũng khởi

sự từ những thứ gần gũi như bốn mùa, biển khơi, cây bút chì... cho đến những điều trừu tượng như ước mơ, tự do tự tại.

Mình thích thì cười thôi
Có gì đâu phải sợ
Nụ cười - thang thuốc bổ
Cả trong mơ cũng cười

Hỡi ơi, các bé con nào biết cuộc sống của người lớn đâu phải muốn cười hoặc khóc lúc nào cũng được. Hai câu thơ trên trích từ bài "Mình thích thì cười thôi". Các bạn nhỏ trong bài thơ bản khoăn không biết có thể cười "hồ hồ", "khanh khách", "khà khà" như ý mình muốn hay chẳng, vì sợ người xung quanh trêu chọc.

Tớ chỉ mong có thể
Cười thật tươi như hoa
Nhưng sợ có người bảo
Ôi trời, y như... ma!

Âm thanh chủ đạo trong *Mùa hè ra biển* là tiếng cười. Hình ảnh chủ đạo cũng là nụ cười. Một nụ cười buổi sớm mai có thể xua tan những mâu thuẫn còn con để khởi đầu ngày dài học tập, làm việc (*Những nụ cười sớm mai*). Một mùa hè rộn ràng tưởng như muôn vật đều rộ vang. Thanh âm ấy là ngoại cảnh đã giao hòa được tiếng cười xuất phát từ nội tâm (*Cổ tích mùa hè*). Cái tiếng cười tràn ngập thực tại lẫn trong giấc mộng dịu êm của trẻ thơ (*Mình thích thì cười thôi*).

Cả những bài thơ khác, dù không xuất hiện nụ cười, độc giả vẫn có thể nghe ra tiếng cười bàng bạc trong từng câu chữ. Chẳng hạn:

Em đi tới trường
Khăn quàng pháp phôi
Lòng vui như hội
Khi vừa sang thu

Hồ Huy Sơn đã gieo được vào thơ thiếu nhi của mình một tấm lòng phóng khoáng, một tâm hồn sáng khoái đúng với không khí của mùa hè, và cũng phù hợp với lứa tuổi của các bé. Thời gian dành cho những kỳ nghỉ, vui chơi, và xét trên khía cạnh nào đó, nó còn là mùa gia đình có thể ở cạnh nhau lâu nhất.

Cho nên, tình cảm gia đình cũng là một phần không thể thiếu trong tập *Mùa hè ra biển*. Hình bóng người bà, người cha, người mẹ, xuất hiện trong tập thơ tuy không nhiều bài nhưng lại có vai trò quan trọng như một gạch nối gắn kết các chủ thể trẻ con và thiên nhiên, thế giới nhuộm màu đồng thoại với thời hiện đại của các thiết bị điện tử, phương tiện cơ giới.

Vai trò quan trọng này được nhấn mạnh khi bài thơ mở đầu tập là thơ viết về (cho) bố. Đầu là một bài thơ nói chuyện... giận bố. Vì sao giận? Chẳng qua bố tắt tivi lúc cô bé trong thơ đang thích xem. Thế là bé con làm lơ ông bố. Nhưng sau cùng nhận ra sự quan tâm, tình thương của nhau, hai cha con quyết định làm hòa.

Chỉ thế thôi mà thi sĩ viết thành một bài thơ, và cũng chỉ cần thế thôi, biết chăng ở đâu đó trên cuộc đời, có những độc giả nhí xem được những vần thơ ấy mà nuôi ước mơ viết một bài thơ giản dị như trang nhật ký về cuộc sống hằng ngày của mình.

Mùa hè ra biển tiếp nối *Những ngọn đèn thơm*, cho thấy một Hồ Huy Sơn nghiêm túc với thơ thiếu nhi như dự định đường dài. Những bài thơ, như chính người viết ra chúng, vẫn đang tìm một khoảnh khắc đáng yêu của cuộc sống trẻ thơ, để nắm bắt, để ghi lại, và để tận hưởng từng phút đắm say như đứa trẻ tận hưởng mỗi giây mùa hè ra biển.

Hồ Huy Sơn từ tốn và kiên nhẫn bước vào thơ ca thiếu nhi như vậy. Bắt đầu từ những điều nhỏ nhất, đôi khi là vụn vặt. Những vụn vặt đời thường mà nhiều khi chúng ta bỏ quên giữa bộn bề cuộc sống. Như biết bao lần ta để lỡ khoảnh khắc giọt nắng vàng khê nghiêng xuống ô cửa sổ lớp học "ngó xem bé làm thơ..."

Nắng theo vào lớp ngồi
Lắng nghe lời cô giảng
Nắng soi tờ giấy trắng
Ngó xem bé làm thơ...
(Giọt nắng sân trường).

H.T.K

Truyện ngắn

Hạnh phúc ngập ngừng

VŨ THỊ HUYỀN TRANG

Xiêm ngồi lại trong văn phòng sau giờ làm. Ngoài kia trời mỗi lúc một tối hơn, mưa xối xả bắn vào cửa kính khiến chị không thể nhìn thấy khung cảnh bên ngoài. Thành phố bị thất thủ sau mấy ngày mưa không ngớt. Nhiều cung đường ngập lụt, sau một ngày bơi trong mớ hỗn độn của công việc các công dân thành phố lại bơi trong biển nước trở về nhà. Nhưng nếu người ta có một mái ấm thì dù có phải vượt bao nhiêu khó khăn cũng muốn trở về nhà. Để ăn cùng người thân bữa tối, nghịch nước cùng lũ nhỏ trong phòng tắm, cuộn tròn như con mèo trong vòng tay của vợ của chồng. Xiêm không có động lực gì để rời khỏi căn phòng làm việc này. Suốt mấy năm qua, mỗi lần xong việc trở về nhà đều đã khuya. Hành lang chung cư dài hun hút và lạnh lẽo. Lộp cộp! Lộp cộp! Xiêm chỉ nghe thấy bước chân mình vọng lại. Mở cửa bước vào, mọi thứ đều ngăn nắp và yên tĩnh, không có bất cứ sự xáo trộn gì. Nhìn đĩa kẹo đặt trên bàn Xiêm ước gì nó đã vơi đi. Ước gì nhà cửa lộn xộn, bày bừa một chút. Ước gì có tiếng mè nheo, khóc lóc của trẻ con. Ước gì mình có lý do để đầu bù tóc rối, lồi thoi như bao người đàn bà khác. Ước gì có ai đó kêu đói, giục mình nấu cơm. Ngay cả lúc sang nhà bạn chơi, thấy trên áo bạn đầy mùi nồn trở của con, Xiêm cũng ước gì...

- Anh nhớ từ khi mới yêu cho đến lúc lấy nhau, em lúc nào cũng bận rộn. Em luôn nói chúng mình còn trẻ mà. Còn phải kiếm tiền mua nhà, trả nợ, sắm xe, gây dựng sự nghiệp.

- Em chỉ thấy nhà mình lạnh lẽo lắm. Nó không giống như một gia đình.

- Từ khi nào em mới nhận ra điều ấy? Anh nhắc em rất nhiều bữa cơm chiều, em luôn nói anh phiền phức. Anh để nghị tự mình dành nhiều thời gian cho nhau hơn, em nói "anh rảnh quá, kiếm thêm việc gì đó mà làm". Anh mong mỏi có một đứa con, em luôn nói "chúng mình còn trẻ, vội gì".

Bách nói xong những lời chua chát thì đổ vật ra giường. Đạo này Bách hay say, nhưng Xiêm biết những lời anh nói ra thật lòng hơn bao giờ hết. Xiêm nhìn quanh căn nhà và tự hỏi anh đã loay hoay một mình ra sao suốt những năm tháng chị mãi mê công việc? Anh chắc hẳn đã ngồi trên chính chiếc ghế này, trước mắt là mâm cơm nguội ngắt. Chắc hẳn khi nghe tiếng bước chân ngoài hành lang anh từng khấp khởi mừng rồi lại hụt hẫng và trống rỗng. Chắc anh cũng đã từng chán ngán sự tĩnh lặng đến nhằm chán này đến mức phải tìm đến những cuộc vui ở ngoài kia. Lúc nhìn gia đình người ta ríu rít quây quần hẳn anh đã hình dung về những đứa trẻ của mình. Có lần anh từng nói: "Em sinh con đi, anh đã nghĩ sẵn tên cho con của chúng mình rồi". Nhà có ba phòng ngủ, anh đã nghĩ sẵn màu sơn cho phòng của con trai, con gái. Thịnh thoảng đi công tác về, chị thấy trong đồng hồ anh mua có vài món đáng yêu của trẻ con. Đêm của ngày tháng hiện tại dài thật dài, Xiêm mở cửa bước vào căn phòng trống, nhìn lên trần nhà thấy một bầu trời sao nhấp

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

nháy anh gần tự bao giờ, chỉ thiếu một thiên thần ôm gấu bông nằm ngủ. Đã gần hai năm cầu con nhưng con không tới. Bác sĩ nói Xiêm đã qua giai đoạn tốt nhất để mang thai và sinh con... Có nhiều khi ngồi dưới sân chung cư ngắm tụi con nít chạy chơi, Xiêm tự hỏi mình kiếm nhiều tiền để làm gì?

Bách giấu nỗi buồn trong những cuộc vui ở ngoài kia. Hai người tránh chạm mặt nhau bởi không biết phải nói chuyện gì. Thói quen trò chuyện, chia sẻ cùng nhau như thời mới yêu đã dần mất đi theo năm tháng. Chẳng cần cơn mưa chiều thì con đường về nhà của Xiêm vốn đã mờ mịt lắm rồi. Trên màn hình máy tính, dòng tít "ly hôn xanh" đập vào mắt chị. Thuật ngữ này dùng để chỉ những cặp vợ chồng ly hôn trong khoảng thời gian 5 năm đầu chung sống. Vợ chồng Xiêm đã đi qua quãng thời gian đó bằng tất cả sự cảm thông, chia sẻ. Những thứ Xiêm muốn đều đã dần toại nguyện, có nhà, có xe, có một sự nghiệp vững vàng. Nhưng mỗi tối khi trở về nhà, nhìn mọi thứ lạnh lẽo xung quanh chị lại thấy mình chẳng có gì. Ngay lúc này, phòng không bật điện, Xiêm chìm trong bóng tối và mớ suy nghĩ lộn xộn của mình. Chị thấy vai mình co lại, cơ thể nhẹ bẫng đến mức lọt thỏm trong chiếc ghế tựa. Rất có thể ngày mai, khi ai đó mở cửa bước vào sẽ chỉ thấy một chiếc ghế trống không, đọng lại vài vệt nước. May mà chuông điện thoại reo vang, Bách gọi dặn: "Cứ thong thả chờ mưa tạnh, nước rút bớt hãy về. Anh đợi cơm, nay có món cá khô mà em thích". Xiêm bưng tỉnh nhìn ra ngoài cửa kính. Trời tối rồi, mưa cũng ngớt rồi, chị phải về thôi.

Chờ chị là mâm cơm nóng hổi với những món giản đơn. Đĩa cá khô, bát

canh chua, lưng bát cà muối xối. Nó khiến chị nhớ đến bữa cơm của những ngày khó khăn khi hai người mới yêu nhau. Lúc ấy sau giờ làm anh hay sang xóm trọ nghèo nằm tít hút trong căn ngõ nhỏ để cùng chị đi chợ nấu bữa cơm chiều. Chợ cóc đầu ngõ chuyên bán cho sinh viên và dân lao động nghèo với dưa cà mắm muối. Gạo mắm đều là loại rẻ tiền ăn vẫn thấy ngon. Nghèo mà vui, lúc ấy sao nhiều chuyện để nói với nhau đến thế. Cắn miếng cá khô mặn đót trong miệng, chị thấy vẫn ngon như ngày nào. Dù bây giờ sau nhiều năm bán mình cho công việc chị đã có cuộc sống tốt hơn nhiều. Nhưng hóa ra hạnh phúc với chị vẫn giản đơn thế thôi, như mâm cơm này, có khi sơn hào hải vị lại không phù hợp.

Ăn cơm xong, Bách rửa hai vợ chồng ra ban công ngắm mưa. Xiêm nghĩ mình đã hết tuổi ngắm mưa từ lâu lắm rồi ấy chứ. Thời tiết chớm thu nên trà táo đỏ với kỷ tử ấm lan trong cổ họng sao mà hợp thế. Ông Ngâu - bà Ngâu gặp nhau nước mắt tuôn rơi ngập cả nhân gian. Xiêm nhìn ra màn mưa suy nghĩ mông lung. Chị bất chợt hỏi anh:

- Có phải những đứa trẻ đã chờ mình lâu quá nên chúng đã bỏ đi vào cửa nhà người khác hết rồi?

- Anh nghĩ rồi, con cái là lộc trời cho. Con chưa đến là mình chưa có duyên. Em cứ thoải mái tư tưởng, ăn tốt, ngủ tốt, thuốc thang đầy đủ. Anh tin rồi con sẽ đến.

Xiêm định hỏi thế nhờ con không đến thì sao? Nhưng nhìn vào mắt Bách chị thấy được sự ấm áp của buổi ban đầu. Như thế anh muốn nói, sẽ chẳng sao cả, chỉ cần hai đứa mình thương nhau vẫn thành một gia đình. Chị ngã đầu vào ngực anh nói với nhau chuyện đã lâu không đi mua sách, không xem chung một bộ phim, không

lang thang phố phường vào một ngày đẹp trời nào đó. Yêu như vừa mới yêu. Cuộc sống ngoài kia tất bật lo toan, thành phố triệu dân, nếu có phải tan biến cũng sẽ tan biến cùng nhau. Nếu mỗi người chỉ còn là một chấm nhỏ cũng nhất định sẽ là hai chấm nhỏ đứng cạnh nhau. Ngày xưa nghĩ gì cũng giản đơn nên dễ sống. Mười năm đủ để Xiêm nhận ra thứ khiến cuộc đời mình ngọt ngào không phải là khói bụi, hay những căn nhà san sát nhau. Mà chính là những tham vọng chị tự mình chất lên vai, chỉ biết nhìn về tương lai mà quên mất hạnh phúc bình dị mỗi ngày. Bách nói: "Không sao cả. Chúng mình còn thời gian để vun vén lại". Ngoài trời, mưa đã ngừng rơi...

Con đến với Xiêm trong niềm hạnh phúc vỡ òa. Con đến bằng giấc mơ về một thiên thần. Con đến bằng cơn ghen ngủ, thèm chua. Con đến lúc hoa ở ban công nở rộ, trời mùa thu mát mẻ trong xanh. Ra khỏi phòng khám Xiêm đứng lặng hồi lâu tưởng tượng ra khuôn mặt hạnh phúc của chồng khi biết tin này. Thành phố vẫn vậy thôi, nhưng sao giây phút này chị thấy mọi thứ xung quanh để chịu vô cùng. Đường như bớt đông hơn. Ngó nụ cười của người đứng chị cũng thấy lòng mình ấm áp. Con mới chỉ là giọt máu vừa được hình thành trong lòng mẹ nhưng Xiêm đã cảm nhận được rất rõ sợi dây gắn kết của tình mẫu tử thiêng liêng. Từ giờ giấc sinh hoạt đến ăn uống mỗi ngày chị đều nghĩ làm sao để tốt nhất cho con. Xiêm nghe ngóng con lớn lên mỗi ngày trong cơ thể của mình. Có khi đang ngồi họp ở công ty Xiêm bỗng vỡ òa trong cái máy bụng đầu tiên. Có nhiều đêm thức giấc chị tập hình dung mọi thứ về con. Chắc con sẽ có chiếc mũi cao giống bố, mắt to và đen. Biết đâu con cũng có má lúm đồng tiền giống Xiêm. Có khi nào con đang nằm mút những ngón tay xinh trong bụng? Muồng tượng ấy khiến chị bật cười. Bách trở mình ôm vòng qua bụng Xiêm hỏi em khó ngủ à? Tư thế nằm có dễ chịu không? Có đau môi ở đâu cần anh xoa bóp cho không?

Nhờ có con mà căn bếp lúc lửa đèn còn sáng đèn ấm lửa. Chỉ cần Xiêm đói, Bách sẽ chẳng nề hà lọ mọ nấu cháo đêm. Xiêm ngồi một chỗ tận hưởng niềm hạnh phúc đã lâu lắm rồi chị không có được. Nhìn căn bếp lộn xộn chị mới thấy nó giống một gia đình. Chẳng mấy chốc sẽ có một em bé chạy lăng xăng chỗ này chỗ kia, quần lấy chân Xiêm trong lúc đang nấu nướng. Có thể con sẽ nghịch ngợm làm đổ vỡ vài thứ, chẳng sao cả. Có thể con sẽ khóc nặng lên đòi ăn lúc món trứng đang rán đỏ, cơm còn chưa kịp sôi. Không sao cả, chỉ cần thấy con háo hức ăn ngon những món mà mình nấu cũng đủ làm trái tim bất cứ người mẹ nào cũng tan chảy vì hạnh phúc. Bách ở đâu trong những muồng tượng ấy ư? Chắc là đang ngồi ở góc nhà sửa một món đồ chơi nào đó cho con. Cũng có khi Bách bận lắp lưới chắn cầu thang để con không bị ngã. Hoặc là Bách đang trốn trong một góc nào đó chờ bước chân lầm chầm của con chạy đến để... ừ ờa...

V.T.H.T

Chờ trong hy vọng

ĐÌNH XẾ

Vào thời khắc chàng trai Ruud Van Nistelrooy đặt bút ký vào bản hợp đồng trở thành cầu thủ chính thức của Manchester United - tháng 4 năm 2001, ở một làng quê xa xôi tận Uruguay, cậu bé Manuel Ugarte cất tiếng khóc chào đời. Để rồi 23 năm sau, từ nỗi kết của sân cỏ và cuộc đời, hai người lạ thuộc hai thế hệ cách xa này gặp nhau trên đất Anh. Tiền vệ của Paris Saint - Germain đáp máy bay riêng từ thủ đô nước Pháp đến Manchester để thực hiện các phân việc cuối cùng cho bản hợp đồng khoác áo Manchester United. Nơi đó, chắc chắn anh sẽ gặp người đàn ông trung niên Nistelrooy, hiện là chuyên gia ở Old Trafford, trực tiếp huấn luyện về kỹ thuật, lối chơi cho cầu thủ của CLB. Ugarte là cầu thủ thứ năm mà Manchester United tuyển mộ hệ này với phí chuyển nhượng không dưới 42 triệu bảng Anh.

Từng ngưỡng mộ danh thủ Hà Lan như một gương sáng, Ugarte hẳn hào hứng với chọn lựa của mình trong bước ngoặt mới sau thời gian khoác áo Paris Saint - Germain đoạt danh hiệu vô địch quốc gia và cúp nước Pháp. Ở Old Trafford, Ugarte còn dễ dàng tìm thấy hơi hướng của một đàn anh cùng quê xứ từng để lại dấu ấn khá đậm nét trên hàng công: tiền đạo Diego Forlan. Những người Manchester United vừa chuộng tài năng vừa tin vào những điều thiêng liêng vô hình thì tỏ ra hào hứng với một thực tế trùng hợp khi soi vào hành trình sự nghiệp của chàng tân binh này. Trước lúc đầu quân cho Paris Saint - Germain, Ugarte trải qua một năm thi đấu cho Sporting của Bồ Đào Nha. Cristiano Ronaldo cũng từng khoác áo CLB này trước khi đến Manchester United và trở thành nhân tố then chốt giúp CLB đạt đẳng cấp của một thời vàng son. Không ít người lạc quan nhìn vào đây như một... điểm báo để

Ugarte là lựa chọn hoàn hảo cho một Casemiro đã lớn tuổi. Ảnh: AP

tơ tưởng về hình ảnh một M.U trên đường trở lại!

Không sao cả, các phác họa mang hy vọng từ người hâm mộ chỉ làm ấm nóng thêm sân bóng. Điều thực tế là Manchester United không hề nóng vội khi chiêu mộ nhân tố tuyển giữa này. Năng lực của tuyển thủ Uruguay đã được các nhà quản lý nhìn ngắm từ lâu trong sơ đồ cùng cố và làm mạnh lên tuyển giữa vào lúc Casemiro bắt đầu chậm chạp vì tuổi tác và trách nhiệm dẫn dắt lúc làm oản vai Bruno Fernandes. Chất trẻ trung, xông xáo của Ugarte sẽ góp phần gỡ bỏ các gánh nặng lâu nay đè lên vai đồng đội; Mainoo sẽ có thêm không gian lên bóng tấn công trong lúc Fernandes tập trung chuyên chú vào các pha phản công giàu tính sáng tạo cùng các đường chuyền sắc sảo. Những gì Ugarte phò diễn trong màu áo Paris Saint - Germain và đội tuyển Uruguay tại Copa America vừa rồi khiến nhiều người tin anh có đủ năng lực trở thành chỗ dựa tin cậy của một nhân tố then chốt mà Old Trafford vốn chờ đợi.

Nhìn cách chơi bóng của Ugarte bây giờ, nhiều người liên tưởng và

ví anh với Claude Makelele - một tuyển thủ Pháp từng khoác áo Chelsea, Real Madrid. Đó là vinh dự với một tiền vệ trẻ nhưng lắm lúc các vị von lại trở thành gánh nặng mang tính níu kéo làm thủ chốt bao sáng tạo, cách tân. Ugarte cần thêm nhiều trải nghiệm, đặc biệt với các cuộc đọ sức mang tính mất còn với đối thủ có chất lượng và đẳng cấp cao ở các đấu trường gai góc, khắc nghiệt. Với đòi hỏi ngày càng đa dạng hướng đến hiệu quả của sân cỏ, cầu thủ nói chung và các tiền vệ thu hồi bóng nói riêng, cần đổi mới không ngừng để chơi bóng khôn ngoan, mạnh mẽ, mạo hiểm và quyết liệt hơn. Trong những trận cuối mùa giàu tính cạnh tranh của Paris Saint - Germain, huấn luyện viên Luis Enrique sinh dùng Vitinha thay vì Ugarte cho vị trí tuyển giữa có lẽ bắt nguồn từ lý do này.

Sẽ đổi thay khi chàng trai này khoác chiếc áo đỏ M.U với mùa bóng căng thẳng và không ít nhay cảm trước mặt? Cũng như, bốn phía Old Trafford chờ đợi điều này với nhiều tin cậy chứ chẳng phải vin vào điểm báo vu vơ.

D.X

Bàn thắng tặng mẹ

NAM ĐỊNH

Khi các đối thủ cạnh tranh như Arsenal, Chelsea, Liverpool hay hàng xóm Manchester City đều thắng lớn trong loạt trận vòng 2 Premier League 2024 - 2025, Manchester United lặng lẽ chìm xuống nhóm cuối bảng xếp hạng sau trận thua "vừa xui vừa dở" với tỉ số 1-2 trước Brighton. Tạm gác những hạn chế chưa được khắc phục của thầy trò HLV ten Hag, tất cả vẫn dành lời khen và động viên người ghi bàn thắng duy nhất của M.U hôm ấy: Amad Diallo.

Trước trận đấu vài ngày, ngôi sao trẻ đón nhận tin buồn khi mẹ nuôi - người luôn thương yêu, nuôi nấng anh như con ruột qua đời. Thay vì bay về quê nhà lúc ấy, cầu thủ sinh năm 2002 chọn ở lại nước Anh để đá nốt trận đấu với Brighton. Trước trận, anh khẳng định với HLV Erik ten Hag rằng mình sẵn sàng ra sân, với quyết tâm ghi bàn thắng tặng người mẹ quá cố. Nhưng có lẽ vì cú sốc gia đình,

tựa như gửi lời chào từ biệt đến người mẹ thân yêu.

Amad đã trải qua tuổi thơ dữ dội. Trong hồi ức tiền vệ trẻ là hành trình chuyển từ Bồ Biển Ngà đến Parma (Italia) khi mới 12 tuổi. Tại đây, Amad cùng anh trai Hamed trở thành tâm điểm vụ điều tra trong giai đoạn 2020 - 2021 liên quan một đường dây nhập cư trái phép vào Italia năm 2015. Do chưa đủ 18 tuổi ở thời điểm điều tra, Amad chỉ phải

Amad Diallo gửi tặng bàn thắng cho người mẹ quá cố. Ảnh: Reuters

Amad lộ rõ dấu hiệu tâm lý ở từng đường bóng, đặc biệt trong phần lớn thời gian hiệp 1. Nếu mọi việc cứ tiếp diễn như thế, đó sẽ là trận đấu đáng quên với cá nhân cầu thủ sinh năm 2002. Tuy nhiên HLV Erik ten Hag vẫn tin tưởng tuyển thủ Bồ Biển Ngà khi tiếp tục sử dụng anh trong hiệp 2 thay vì Antony. Đáp lại niềm tin từ huấn luyện viên cùng sự kiên cường của bản thân, Amad đã tạo nên một khoảnh khắc đặc biệt và đầy cảm xúc.

Bàn thắng của Amad được ghi ở phút 60. Vẫn là hình ảnh quen thuộc của ngôi sao trẻ người Bồ Biển Ngà bên hành lang phải. Anh đi chuyển nhanh nhẹn, đón đường chuyển chuẩn xác từ Noussair Mazraoui, đi bóng thêm vài nhíp để loại bỏ một cầu thủ Brighton trước khi tung cú sút hiểm hóc bằng chân trái đưa bóng đập chân một hậu vệ lăn vào khung thành. Dù bàn thắng có phần may mắn, nhưng không ai có thể phủ nhận nỗ lực hay chỉ trích tinh thần của Amad. Khác với màn ăn mừng bàn thắng bùng nổ như mọi khi, Amad hôm ấy không cười. Anh sút mạnh lên mặt cỏ, nắm chặt logo M.U in trên ngực áo rồi đưa tay lên trời,

nộ phạt hành chính 42.000 bảng Anh vì dùng giấy tờ giả. Trong khi đó, ông Hamed Mamadou Traore - người mà Amad tưởng là cha ruột được truy ra là một... "người cha đóng giả". Đó cũng là lý do anh lược bỏ hoàn toàn họ Traore ra khỏi tên mình, chỉ còn Amad Diallo thay vì Amad Diallo Traore như trước. Những ký ức không vui được tuyển thủ Bồ Biển Ngà bỏ lại phía sau để nỗ lực tìm chỗ đứng trong đội hình M.U suốt 3 năm qua. Trong hành trình bóng đá của mình, Amad luôn tự hào khi có mẹ nuôi dõi theo. Trên trang chủ M.U, anh chia sẻ: "Năm 2021, sau khi có trận ra mắt với M.U trước Real Sociedad, tôi đã gọi điện cho mẹ sau trận đấu và bà đã khóc, bà nói rằng không thể tin được. Đó là một cảm giác tuyệt vời. Mẹ thực sự tự hào về tôi và luôn tin tưởng tôi sẽ đạt đến đỉnh cao. Mẹ luôn dạy tôi khiêm tốn, khuyên tôi làm việc chăm chỉ và không bao giờ được bỏ cuộc".

Món quà ý nghĩa mà Amad tặng người mẹ quá cố có thể là động lực để cậu bé nhập cư năm nào tiến xa hơn trên hành trình sân cỏ.

N.Đ

Ảnh thể thao

Với bàn thắng ra mắt CLB Real Madrid trong trận gặp Valladolid, thuộc loạt trận thứ 2 giải La Liga cuối tuần trước, tiền đạo Endrick Felipe trở thành cầu thủ nước ngoài trẻ nhất ghi bàn cho đội bóng Hoàng gia trong lịch sử giải đấu xứ Bồ tốt. Kỷ lục này được thần đồng bóng đá Brazil thiết lập khi mới 18 tuổi 35 ngày, vượt qua kỷ lục cũ của trung vệ Varane là 18 tuổi 152 ngày. Bàn thắng này góp phần vào chiến thắng giòn giã 3-0 của Real, đồng thời khẳng định giá trị của chân sút trẻ vừa chuyển tới sân Bernabeu trong mùa hè này.

N.Đ (theo Real Madrid C.F)

Kỷ lục tuổi 18

Endrick có khởi đầu ấn tượng trong màu áo Real Madrid ở La Liga.

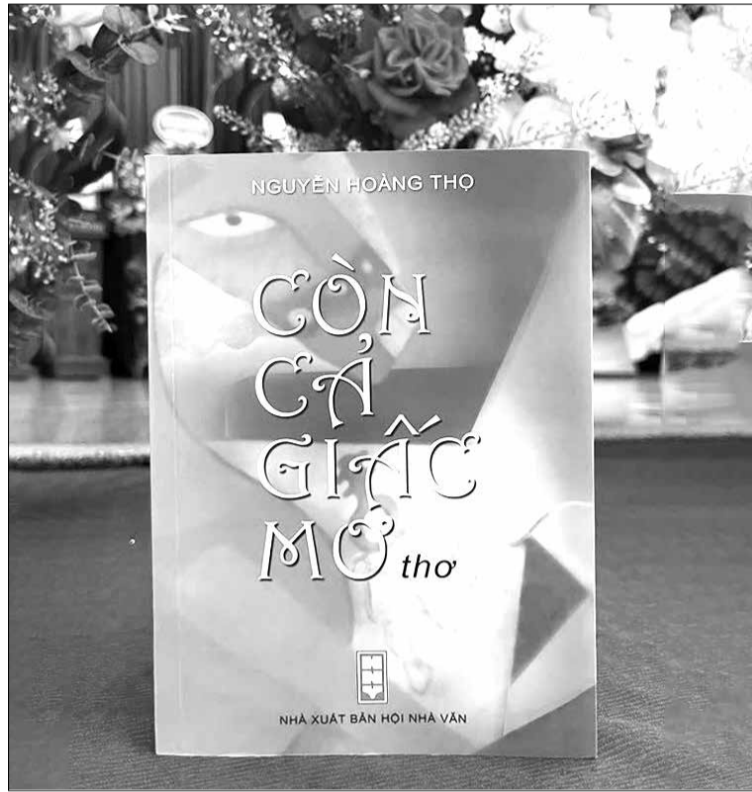
Ảnh: Real Madrid C.F

Tâm tình với người quê chung (*)

NGUYỄN NHẢ TIÊN

Dường như cái quê xứ trong ký ức sâu thẳm của mỗi con người, thường bao giờ cũng là tình cố hương hằng trong trí nhớ và ngày mỗi rêu xanh. Không biết từ bao giờ, những câu thơ, những bài thơ như thế của thi sĩ Nguyễn Hoàng Thọ đã in đậm trong trí nhớ tôi: "Bước chiều/ đổ mắt cố hương/ Bến đợi vô thường/ trắng bóng đò đưa". Đường như những ngôn từ ấy muốn giải mã cho ta về một cõi miền im lặng nhưng lại chất chứa sự chuyển dịch.

Im lặng ở đây không là sự tịch ngôn mà đây ập tiếng rạn vỡ, tiếng thời gian lơ bời tưởng như triển miên không hồi kết thúc. Lặng im mà bến đợi vô thường/ trắng bóng đò đưa. Lặng im mà nghe thấy thế giới chung quanh tựa mình đánh thức mọi niềm ưu tư: "Chiếc giường hỏi tôi/ người thức hay ngủ/ tôi không có câu trả lời/ Chiếc mùng hỏi tôi/ người

Tập thơ "Còn những giấc mơ" của nhà thơ Nguyễn Hoàng Thọ được NXB Hội Nhà Văn phát hành quý II, năm 2024. Ảnh: L.N.T

có nghe những con muỗi/ bay vo ve ngoài trái đất/ tôi thấy mình ở lưng chừng đời/ Đòi dép dưới gầm giường hỏi tôi/ khi đi ngủ người có bỏ quên đôi chân/ trên con đường tìm kiếm giấc mơ/ tôi úp mặt khóc". Và rồi cuộc đối thoại bằng thứ thanh âm vừa bí mật, vừa cảm lạnh kia còn những gì nữa. Vàng, đến lúc: "Nước mắt hỏi tôi/ người có nghe cơn bão vừa đi qua/ tôi

chờm hòm ngôi dậy/ người đi biển đứng cao hơn tôi/ trên mặt nước... (Tôi đọc). Có vẻ như, chỉ cần gọi ra bấy nhiêu ngôn từ gai góc, cảm lạnh mà mê hoặc tưởng như đang bước đi trong thế giới thần tiên. Dù diễn đạt thế nào chăng nữa, thì tất cả cũng đều chứng minh sự hiện hữu của thi sĩ và thế giới. Như cái bến đợi vô thường kia của Nguyễn Hoàng Thọ, cái thanh âm

Nhà thơ Nguyễn Hoàng Thọ (SN 1944), hiện ở quận Liên Chiểu, thành phố Đà Nẵng. Ông là cựu sinh viên Đại học Huế (1968-1972), hội viên Hội Nhà văn Đà Nẵng. Tác phẩm đã xuất bản: *Ngày quật khởi* (tuyển thơ Tổng hội Sinh viên Huế, 1971); *Phù sa rừng rưng* (tập thơ, NXB Hội Nhà văn, 2015); *Ngàn kéo thời gian* (tập thơ, NXB Hội Nhà văn, 2020); *Còn cả giấc mơ* (tập thơ, NXB Hội Nhà văn, 2024).

của những chuyến đò đưa trắng bóng hư không ấy, cứ như xé bao lớp sa mù thời gian, như chưa từng chịu gác mái bao giờ.

Thi sĩ Nguyễn Hoàng Thọ sau bao năm tháng đứng trên bục giảng, đã tự mình chiêm nghiệm: "Tay phấn tay khăn dạy bài lịch sử/ Dạy hát dạy nói/ Dạy cấy lúa trồng bông/.../ Dạy biết thêu từng chiếc khăn vàng lụa óng/ Mùi châu thổ thơm/ Lau vết thương người anh hùng lữ vận...". Vàng, sau tất cả "Để thấy trong tim hồng lên dòng lịch sử", giờ đây, với nhà thơ lại vang hưởng một hành trình chiêm nghiệm. Cũng có thể theo lẽ tự nhiên, tuổi tác hoàng hôn của anh có phần can dự. Nhưng thơ Nguyễn Hoàng Thọ lại mách bảo cho ta, rằng cái phẩm chất thi sĩ của anh giờ đã thành trầm tích, hoặc là lửa hoàng hôn âm ỉ. Lửa ấy không cháy lên thành ngọn, mà quay về soi rọi từng nỗi niềm ưu tư: "Thời gian ngâm ngãi luân hồi/ Vuốt mặt hoàng hôn/ Cuộc người đầu bể/ Bước trần ai lặng lẽ cuối trời xa/ Mặt đất lạnh lùng/ Trái tim đi trú...". Thơ cứ như là viết giữa cái tâm thế nửa đêm sự tĩnh, thảng thốt, tự vấn. Cũng có thể như là vô thức hối thúc một cuộc chạy đua với thời gian.

Viết đến đây, tôi chợt nhớ đến hai câu thơ của một thi sĩ: "Khi cây đã hóa trầm trong ruột/ Là đủ rồi phải đợi gì hoa (**)". Trong cuộc chạy đua với thời gian thế này, dường như không thấy bóng dáng Nguyễn Hoàng Thọ trong cái giới hạn hằng số "đủ" thường nghiệm ấy. Nói cách khác, thi sĩ đã ở bên ngoài mọi giới hạn đó, xác lập một thế giới riêng như muốn xóa nhòa thực tại được - mất, có - không: "Tôi tìm tôi/ khắp chốn xưa/ Dấu chân tiền kiếp cũng vừa mây bay/ Tôi tìm tôi giữa chốn này/ Con chim ngựa cổ ăn mây lời ca/ Tim nhau chi/ Cõi ta bà/ Có - không/ Được - mất nhập nhòa thực - hư". Vàng, dấu chân tiền kiếp cũng vừa mây bay. Bay đi chưa phải là chấm dứt, là hết. Mà là khép cánh cửa cuộc đời này để mở ra cánh cửa một cuộc đời khác. Mới hơn. Mê say hơn. Tên gọi của nó giống như buổi đầu tiên Nguyễn Hoàng Thọ bước lên đò qua sông, ôm ấp, hoài vọng: Còn cả giấc mơ!

N.N.T

(*) Đọc "Còn cả giấc mơ", thơ Nguyễn Hoàng Thọ.

(**) Thơ Chế Lan Viên

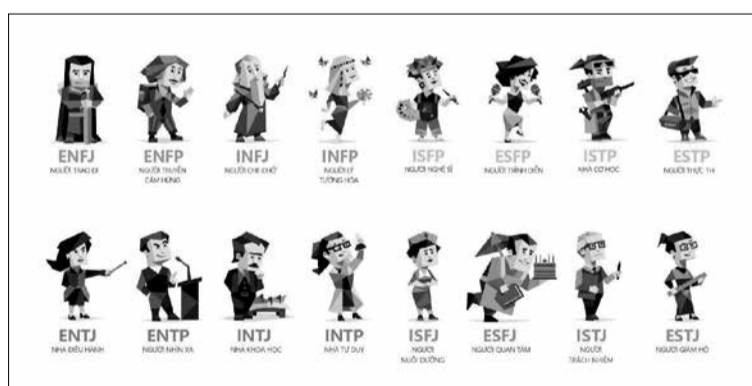
Tự cân bằng

THANH THẢO

Tiến sĩ Charles Martin (Giáo sư danh dự Đại học Florida, Mỹ) cùng đồng sự đã bỏ ra ngót 10 năm để đúc kết được 16 "mẫu code" mà tôi tạm gọi là "16 ô" của một "tủ thuốc gia truyền" nhằm "bốc" cho 16 kiểu cá tính khác nhau của con người.

Kể ra, đưa cá tính - một phạm trù đa sắc và đầy biến ảo vào "16 ô" như thế này cũng là một cách giản lược tạm chấp nhận thôi, chứ không thể lý giải rõ ràng cho những trường hợp đặc biệt với những "mẫu kết hợp" phức hợp đặc biệt của cá tính con người. Dù sao, hệ thống hóa bao giờ cũng giúp ta tới đích nhanh hơn.

Tôi đặc biệt chú ý trong "16 ô" cá tính này, hai "ô", một mang code ISFJ với "lời giải": "Sự cân bằng trong cuộc sống là những gì bạn luôn tìm kiếm. Bạn thích được chia sẻ mọi thứ với những người xung quanh mà không hề vụ lợi. Tôn chỉ của bạn là "giúp người như thể giúp mình". Sự quan tâm chân thành hiện rõ chỉ bằng một hành động đơn

Tiến sĩ Charles Martin cùng đồng sự đã bỏ ra ngót 10 năm để đúc kết được 16 "mẫu code" cho 16 kiểu cá tính khác nhau của con người. (Ảnh minh họa từ Internet)

giản khi bạn chìa tay cho ai đó nắm". Và một mang code ENFJ: "Nhân văn là lẽ sống của bạn từ thuở mới chào đời. Bạn biết thông cảm và luôn đem đến sự nồng ấm cho người khác. Chính xác hơn, bạn thuộc kiểu người theo "chủ nghĩa nhân đạo" và luôn sẵn sàng giúp đỡ người khác hết lòng. Điều này khiến người khác ngạc nhiên và muốn kết thân với bạn ngay lần đầu tiếp xúc".

Mới đọc có cảm giác như hai "mẫu" cá tính này có gì rất gần nhau, thậm chí tương thích tương giao với nhau nữa. Nhưng đọc

kỹ, dường như trong sự tương đồng có sự khác biệt, dù đó đều là hai cá tính mà cộng đồng rất yêu chuộng, đặc biệt nếu đây là cá tính của các cô gái. Ở code đầu, thì "sự cân bằng trong cuộc sống" là mục đích sự tìm kiếm của loại cá tính này, còn ở code sau, "Nhân văn là lẽ sống của bạn từ thuở mới chào đời", nghĩa là bạn đã được mặc định để sống như một "nhà nhân đạo chủ nghĩa".

Có những cá tính định hình ngay từ khi bạn còn là trẻ thơ, nhưng cũng có cá tính là cả một quá trình tìm kiếm, điều chỉnh,

thậm chí thay đổi để dần đưa tới sự định hình. Đó là cá tính ở mẫu code đầu tiên mà ta vừa nhắc tới. Tìm kiếm sự cân bằng, mới nghe tưởng không có gì quá khó, không tiêu tốn của bạn bao nhiêu thời gian hay nội lực, nhưng hóa ra, chính sự cân bằng hiểu theo nghĩa rộng, nhiều khi là sự vật và suốt đời để vươn tới. Không chỉ với người bình thường, mà với cả những bậc vĩ nhân. Lev Tonstoy - nhà văn Nga vĩ đại - đã suốt đời tự dằn xé, suy ngẫm, hành động, kể cả những hành động "bất thường" chỉ với mục đích vươn tới sự cân bằng này mà dường như, cho tới phút cuối đời, khi "đào thoát" khỏi nhà mình và cơ nhờ tại một ga xếp miền Trung nước Nga, Tonstoy vẫn chưa thủ đắc được sự cân bằng ấy. Đó là sự cân bằng giữa lý trí và tình cảm, giữa nội tâm và ngoại cảnh, giữa đức tin và dục vọng, giữa thành đạt và đau khổ, giữa gia đình và xã hội... Chỉ một câu hỏi này thôi, mà Tonstoy đã không sao tự trả lời được cho mình: vì sao mình là một nhà quý tộc, sinh ra đã giàu, sinh ra đã sống trên nhung lụa, trong khi những tá điền của mình

- những người mugich (nông nô, cố nông Nga) - lại sống khổ chết sờ? Thế giới này là cái gì, vì sao nó tồn tại trong những bất công đến như vậy? Những suy tư của một nhà văn vĩ đại dĩ nhiên có những đặc thù mà người thường như chúng ta có thể thưởng thức nhưng chưa bao giờ đi tới cùng, chưa bao giờ thấu hiểu.

Nhưng dù sao, nếu bạn đã "vào ô" "sự cân bằng trong cuộc sống là những gì bạn luôn tìm kiếm" thì tôi đã có thể chúc mừng bạn! Bạn đã khởi đầu rất đẹp để đi tới những lẽ sống đẹp ở đời này. Không cần phải "sinh ra đã là nhà nhân đạo chủ nghĩa", bạn luôn phải tìm kiếm, phải suy nghĩ, thậm chí phải dấn vật để làm sao sống như một người cân bằng được những gì vốn không dễ cân bằng trong con người mình, và giữa con người mình với mọi người, với cộng đồng. Khi trong lòng bạn bùng lên ánh sáng của lòng tốt, của điều thiện, ấy chính là khi bạn tự cân bằng được mình để tự tin và vui sống trong cuộc đời này.

T.T

Ký ức mùa thi

ĐOÀN HẠO LƯƠNG

Lần đầu xa nhà là khi tôi theo chị Phương lên thành phố thi đại học. Trước hôm đi, ba bảo để gần đến ngày thi ba chở tôi vào Huế cho tiện nhưng sợ đến lúc đó đường phố đông đúc và kẹt xe nên tôi quyết định đi tàu cùng chị Phương. Chị Phương là hàng xóm, chơi thân với tôi từ thuở bé. Sau này chị đi học xa nhà, thỉnh thoảng về quê vào dịp hè, hai chị em vẫn quần quýt bên nhau với biết bao câu chuyện của sinh viên xa nhà.

Chúng tôi đi tàu chợ, đợi từ 2 giờ chiều nhưng mãi tới 4 giờ tàu mới tới ga. Từ ga thị xã Quảng Trị đi Huế, tàu chợ phải tránh tàu thống nhất không biết bao nhiêu lần nên đến ga Huế hơn 7 giờ tối dù chỉ cách nhau tám 55km đường chim bay. Huế đón tôi bằng giọng nói ngọt ngào của một nữ phát thanh viên phát ra từ sân ga: Tàu đã đến ga Huế, xin quý khách chuẩn bị tư trang hành lý để xuống ga Huế. Chúc quý khách thượng lộ bình an. Tôi không nhớ chính xác, nhưng đại loại là như thế. Nghe xong, tự dưng tôi thấy lòng mình ấm lại khi lần đầu tiên đặt những bước chân xuống vùng đất Thần Kinh mặc dù trời đổ mưa. Trên đường, những tán lá phượng xòe ra xanh mát và nở những chùm hoa đỏ rực góc trời như một niềm thương khắc khoải.

Tôi được chị Phương gửi vào ngủ trọ qua đêm trong ký túc xá nam trường trung cấp y. Đêm đầu tiên lạ nhà lại nằm giữa một căn phòng tập thể rộng thênh thang, mắt tôi cứ trần trọc thao thức và tự nhủ lòng chỉ qua đêm nay thôi, chị Phương sẽ dẫn tôi lên nhà bác Huệ, một người quen của chị ở trên một ngọn đồi trung du nằm ở ngoại ô thành phố. Gia đình bác Huệ tuy nghèo, con đông nhưng nhà cửa khá ngăn nắp, trật tự và quy củ như bao gia đình người Huế nơi đây. Cả nhà bác Huệ đều đi làm suốt ngày, tôi buồn chán hết đi ra lại đi vào, hết ngắm vườn lại ngắm cây. Ở nhà bác có mấy ngày mà tôi thuộc hết các loại cây trong vườn. Cũng như nhiều nhà dân ở Huế, nhà bác Huệ có một khu

Minh họa: HOÀNG ĐĂNG

vườn rất đẹp nằm lưng chừng giữa đồi. Người Huế rất biết cách sắp xếp trồng thứ tự các loại cây trong vườn, chẳng hạn như ngoài hàng rào bao giờ cũng là những cây bồ quân sai trái, đầu vườn thì trồng cau, cuối vườn thì trồng chuối như người xưa vẫn căn dặn "đầu cau sau chuối"; còn giữa vườn thì trồng đủ các loại cây ăn quả khác nhau như cam, chanh, tranh trà, ôi, khế, mít, măng cụt...

Sau này tìm hiểu kỹ, tôi mới biết nhà vườn Huế được xây theo luật "dịch lý" và "phong thủy", tập hợp của một hệ thống kiến trúc sắp xếp theo chiều Bắc-Nam. Dù khu vườn có diện tích rộng hẹp khác nhau nhưng nhà nào cũng có kiến trúc tổng thể khá giống nhau, bao gồm cổng, ngõ, bình phong, hòn non bộ, bể cạn, sân, nhà. Cổng thường xuyên xây bằng gạch, lối vào ngõ thường được trồng những hàng râm bụt hoặc chè tàu được cắt xén cẩn thận. Bình phong thường xây bằng gạch hoặc dâm bụt, chèo tàu. Sau bình phong là bể cạn có hòn non bộ, một mảnh sân rộng rồi mới đến nhà. Xung quanh nhà trồng rất nhiều cây, hoa tươi tốt quanh năm. Nhìn cảnh quan nhà vườn của bác Huệ, tôi có thể dễ dàng nhận ra được tâm hồn và phong cách sống của bác.

Mỗi ngày, bác Huệ xuống trung tâm thành phố phụ thợ hồ. Tiên thế, bác chở tôi xuống điểm thi tại Trường Quốc học Huế, rồi bác đi làm. Buổi trưa, chị Phương lại qua đón tôi về ký túc xá nghỉ ngơi, chiều thi xong bác Huệ lại qua đón về

nhà. Huế vào hè, hơn 5 giờ chiều, nắng vẫn còn vàng như nghệ. Ngồi sau chiếc xe đạp cà tàng, tôi nhìn rõ những giọt mồ hôi của bác Huệ chảy đầm đìa trên tấm thân gầy guộc sau ngày lao động vất vả. Bác chở tôi tấp vào quán nước mía dưới gốc cây bồ đề già cạnh bờ sông Hương, hai ly nước mát như giải tỏa hết cơn khát khô họng của hai bác cháu. Những đêm khó ngủ vì lạ nhà, tôi còn nghe cả tiếng thở khò khè nặng nhọc của bác và cả những tiếng ho sặc sụa lúc gà gáy tinh mơ.

Tôi nhớ lần duy nhất bác về thăm gia đình chị Phương ở cạnh nhà tôi và đó cũng là lần cuối cùng tôi gặp bác, để rồi bằng một thời gian sau nghe tin bác mất. Từ đó, mỗi lần ghé Huế, nhìn những tấm thân gầy lao theo những vòng xe xích lô nặng nhọc trên phố, tôi lại nhớ đến cái dáng hao gầy của bác Huệ chờ tôi đi thi đại học hoặc đứng lóng ngóng đợi tôi trước cổng Trường Quốc học như bố tôi vẫn hay đợi tôi mỗi chiều. Và nhớ những giọt mồ hôi mặn mòi dưới cái nắng gay gắt của mùa hè xứ Huế khiến vạt áo bác trở nên bạc thếp vì muối, tự dưng khỏe mắt tôi lại cay cay. Huế trong tôi giờ không còn là những hàng cây long nãi thơm mùi hương tinh dầu đặc biệt, cũng không còn những cánh phượng hồng khoe sắc đỏ rợp trời, thay vào đó là những nỗi nhớ da diết của những vòng xe - những vòng xe của tình người động mãi trong ký ức mùa thi.

Đ.H.L

Mỗi tuần một địa chỉ

Mặn mòi món tam hữu ở Hà My

DỪNG HỒNG

Món ngon tam hữu.

Ảnh: S.T

Không biết tự bao giờ, tại ngôi làng nhỏ Hà My (nay là khối phố Hà My Đông A và Hà My Đông B, phường Điện Dương, thị xã Điện Bàn, tỉnh Quảng Nam), có một món ăn dân dã mà chỉ được thấy trong các đám giỗ quây. Đó là món tam hữu. Có thể nói không ngoa rằng, tam hữu là món ăn thuộc dạng "hiếm" ở vùng quê bên sông Cổ Cò, bên biển Hà My quanh năm rì rào sóng gió này một thửa chứa xa.

Tại sao gọi là món tam hữu (chứ không phải là tôm hữu như nhiều người thường gọi), cho đến nay chưa có ai giải thích ngọn ngành. Có thể hiểu gọi là tam hữu là do để làm ra món ăn này chỉ đơn giản gồm 3 nguyên liệu chính, đó là tôm đất, thịt heo ba chỉ và rau húng, hành, ngò. Tuy là món ăn hiếm hoi nhưng cho dù ai không khéo tay đến mấy cũng có thể làm được món tam hữu, bởi nguyên liệu và cách chế biến khá đơn giản. Theo kinh nghiệm của các bà nội trợ ở làng Hà My quê tôi, để có món tam hữu thơm ngon, việc đầu tiên là sáng sớm phải mua được mỡ tôm đất vừa đánh lưới lên ở đoạn sóng Lò

Gạch, sông Đé Vông, sông Bến Tré. Một miếng thịt heo ba chỉ luộc, xắt dài khoảng vài cm cuốn thò ra ngoài một chút, thêm một cọng hành hương trưng qua nước sôi, ít cọng rau húng, ngò đất, rồi quần lại sẽ thành món tam hữu mặn mòi quê kiểng. Vị ngọt của con tôm đất, của miếng thịt heo ba chỉ, mùi thơm cọng hành hương, cọng rau húng, ngò đất của món tam hữu được bày biện ở giữa bàn cùng với bao món ăn quen thuộc mỗi lần giỗ quây, mỗi lần đoàn tụ, sum vầy của bà con anh em, của tình thân làm cho món tam hữu không lẫn vào đâu được và hương vị thêm ngọt ngào biết bao.

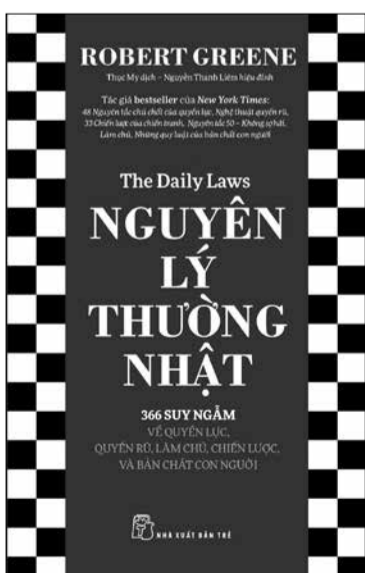
Nhớ những ngày tuổi thơ, mỗi lần về nội ăn đám giỗ, tôi hay được ăn món tam hữu thơm ngon mà đến nay vẫn còn hiện hữu trong ký ức thơ ngây. Bây giờ, mỗi lần về quê nội đám giỗ, thi thoảng lại được thưởng thức món tam hữu ngon ngọt, thơm lừng hương vị ngày cũ nơi quê nhà Hà My. Món ăn dung dị, giản đơn, quê mùa mang nặng âm thực truyền thống ấy như nhắc nhớ, như tình yêu, nỗi hoài vọng của những người con ở xa về một khoảng trời quê trong nắng gió mênh mang đồng bãi, mùa màng.

D.H

▽ sách mới, sách hay

1. "Nguyên lý thường nhật: 366 suy ngẫm về quyền lực, quyền rũ, làm chủ, chiến lược và bản chất con người" của tác giả Robert Greene (NXB Trẻ, 8-2024, dịch giả Thục My - Nguyễn Thanh Liêm hiệu đính), chứa sự khôn ngoan thông thái đã được đúc kết và chất lọc dưới dạng những bài học để hiểu chỉ cần vài phút để ngẫm. Chủ đề trải dài từ quyền lực, chiến tranh, chiến lược, chính trị, hiệu quả, tâm lý, sự lãnh đạo và đối nghịch. Bậc thầy về phát triển bản thân đưa ra lời khuyên cho bạn về mọi mặt của việc làm người thông qua quyển sách này.

Nguyên lý thường nhật không chỉ là điểm khởi đầu hoàn hảo cho những ai mới làm quen với quan điểm của Greene, mà nó còn là kim chỉ nam cho những người hâm mộ Greene hiểu thêm

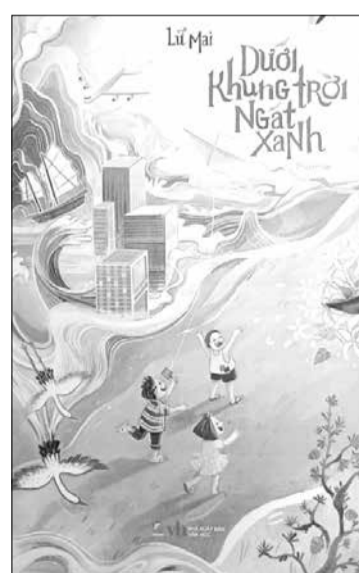
và thấm nhuần được nhiều bài học trong các cuốn sách trước của ông. Hãy đọc đi, đọc lại, và học hỏi. Được thiết kế đẹp mắt, Nguyên lý thường nhật tặng bạn một trang sách mỗi ngày.

Robert Greene, triết gia nổi

tiếng đồng thời là người hướng dẫn đời sống, áp dụng sự minh triết của nhiều thế kỷ để tiết lộ các sự thực bí mật về những sức mạnh cốt yếu định hình đời sống của chúng ta.

2. "Dưới khung trời ngát xanh" của tác giả Lữ Mai (NXB Văn học, 8-2024) kể về cuộc sống nhiều màu sắc của những đứa trẻ xóm Đồi, làng Ghe - nơi bốn phía đều có núi sông bao quanh. Tuổi thơ của chúng đầy ắp kỷ niệm với các trò chơi trẻ con như đồ lỗ để, dựng lều cỏ, bẫy chuồn chuồn, thậm chí là trêu tổ ong vàng. Dù nghèo khó, cuộc sống của nhóm trẻ ấy vẫn tràn đầy yêu thương, biết tự lập, đùm bọc và chia sẻ lẫn nhau.

Song song mạch truyện, tác giả khắc họa vẻ đẹp thôn quê, nơi có dòng sông, ao chuôm, đồng bãi, hòa quyện nếp sống mộc mạc của người dân. Tác phẩm còn gửi thông điệp về tình yêu thương,

sự gắn bó, sâu hơn là sự kết nối, tri ân từ thế hệ tương lai với quá khứ của dân tộc.

Trong lời mở đầu, tác giả bày tỏ: "Nhiều năm sau khi rời xa ngôi làng nhỏ bé của mình - ngôi làng được núi đồi và dòng sông Lèn

bao bọc bốn phía - tôi mới có thể đặt bút viết về nơi ấy. Những hình ảnh đầu tiên hiện lên gọi về ký ức tuổi thơ đầy ắp kỷ niệm. Từng gương mặt, nụ cười, từng cuộc phiêu lưu nhỏ của lũ trẻ chúng tôi, thế hệ cuối 8x, mỗi lúc thêm rõ nét. Trong niềm xúc động và hạnh phúc đầy mê say, tôi viết một mạch. Viết như sợ những ký ức đơn sơ đó rời bỏ mình. Hoặc, chính mình sẽ bị cuốn đi, sẽ xa rời nó từ lúc nào mà mình không hay biết".

Nhà thơ Lữ Mai sinh năm 1988 tại Thanh Hóa, tốt nghiệp Khoa Viết văn - Báo chí, Đại học Văn hóa Hà Nội (tiền thân là Trường Viết văn Nguyễn Du). Hiện chị công tác tại báo Nhân Dân, là Hội viên Hội Nhà văn Việt Nam, Hội viên Hội Nhà văn Hà Nội. Lữ Mai đã xuất bản 16 tác phẩm, đa dạng thể loại, để tài.

MẪU ĐƠN

Sinh viên làm phim quảng bá văn hóa xứ Quảng

GIA HÂN

Với thời lượng hơn 12 phút, video "Văn hóa Điện Phong: Đất & Con người" ghi lại hành trình khám phá và tìm hiểu về vùng đất Gò Nổi (xã Điện Phong, thị xã Điện Bàn, tỉnh Quảng Nam) của nhóm sinh viên Trường Đại học Sư phạm (Đại học Đà Nẵng). Đây là sự kiện ý nghĩa nằm trong chuỗi hoạt động thuộc chiến dịch sinh viên tình nguyện "Mùa hè xanh 2024" do Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên Trường Đại học Sư phạm triển khai.

Những thước phim khái quát giá trị văn hóa truyền thống xã Điện Phong, cũng như kể về thành quả 10 năm xây dựng Nông thôn mới kiểu mẫu (2014-2024). Sản phẩm được nhóm sinh viên bàn giao cho xã với hy vọng đóng góp vào công tác quảng bá, giới thiệu những nét đặc trưng của địa phương như bánh bèo Phú Bông, gỏi Âu Lạc, văn hóa chợ quê và các di tích lịch sử nổi tiếng... đến người dân và du khách.

Sinh viên Trường Đại học Sư phạm ghi hình video "Văn hóa Điện Phong: Đất & Con người" với sự hỗ trợ của chính quyền và người dân địa phương.

Ảnh: UED Media

Video được dựng theo hình thức theo chân người trẻ đến những địa chỉ đặc biệt, nhờ đó, du khách hoàn toàn có thể đi theo lộ trình tương tự để trải nghiệm văn hóa địa phương trọn vẹn và thuận lợi nhất. Trực tiếp chỉ đạo và theo dõi quá trình thực hiện video, anh Nguyễn Viết Hải Hiệp, Bí thư Đoàn Trường Đại học Sư phạm chia sẻ: "Đội hình truyền thông phải nghiên cứu và tổng hợp nhiều nguồn tư liệu. Ở đây yếu tố "chính xác" là điều mà chúng tôi luôn nhắc nhở sinh viên, vì chỉ cần nhầm lẫn một chút là có thể nói sang địa phương khác. Bên cạnh đó còn có

áp lực về mặt thời gian khi mọi thứ diễn ra chưa tới một tuần".

Nguồn thông tin trong video được ekip tìm hiểu và khai thác dưới sự cố vấn, hỗ trợ tư liệu từ địa phương. Tuy nhiên để bảo đảm hình ảnh mới với chất lượng tốt hơn nên đa số dữ liệu phải dựng từ 3 giờ sáng để quay được cảnh làm bánh bèo, hoặc cảnh bình minh, giọt sương trên lúa... Bên cạnh đó, vì đều là sinh viên năm 1-2 nên nhóm dành khá nhiều thời gian luyện tập những kỹ năng chuyên môn như lên kịch bản, quay phim hay đọc lời thoại, dẫn hiện trường.

Hồ Huy Thành (SN 2005), sinh viên ngành cử nhân báo chí, Đội trưởng Đội Truyền thông cho biết, chính sự thân thiện, mến khách cũng như sự hỗ trợ của chính quyền địa phương, của bà con nơi đây đã mang đến cho em nhiều niềm vui, cảm hứng và xóa tan mọi khó khăn trước mắt. Thành hy vọng rằng, sản phẩm của mình sẽ góp phần quảng bá hình ảnh đẹp của xã Điện Phong, thu hút du khách và tạo cơ hội để địa phương phát triển. Đồng thời, em cũng mong muốn được chia sẻ kinh nghiệm của mình với những người có cùng đam mê làm phim. Với Phạm Minh Thư (SN 2005), sinh viên ngành cử nhân báo chí, tham gia tìm hiểu văn hóa trong dịp tình nguyện hè là trải nghiệm thú vị. Ở đó, những sinh viên như Thư và Thành có thêm kiến thức mới và cả những trải nghiệm, dự định về câu chuyện lan tỏa văn hóa và phát triển du lịch địa phương.

Được biết, chương trình tình nguyện hè của sinh viên Trường Đại học Sư phạm tại xã Điện Phong được chính quyền và người dân ủng hộ. Theo Bí thư Đoàn xã Điện Phong Phan Phước Được, chiến dịch sinh viên tình nguyện "Mùa hè xanh 2024" được triển khai sâu rộng ở tất cả các lĩnh vực và có nhiều đổi mới, sáng tạo trong cách nghĩ, cách làm, qua đó phát huy sức trẻ, trí tuệ trong tham gia hỗ trợ địa phương và các vấn đề của xã hội. Với nỗ lực này, tuổi trẻ ngày càng để lại dấu ấn tốt đẹp trong lòng người dân và cấp ủy, chính quyền địa phương.

G.H

Hỗ trợ bộ nhận diện thương hiệu sản phẩm OCOP

HUYỀN LÊ

Qua hai mùa hè tình nguyện, sinh viên Trường Đại học Kinh tế (Đại học Đà Nẵng) đã hỗ trợ người nông dân huyện Hòa Vang thiết kế gần 20 bộ nhận diện thương hiệu sản phẩm OCOP và đặc sản địa phương như bưởi da xanh, rượu cần Phú Túc, chả lụa thảo mộc Peco Food, rượu nếp Ái Lâm hay rượu đồng trùng hạ thảo Quỳnh Tâm...

Cầm trên tay bộ nhận diện thương hiệu rượu cần Phú Túc gồm logo, tem nhãn, vỏ hộp, card visit, tờ gấp, tờ rơi giới thiệu sản phẩm... do Đoàn Trường Đại học Kinh tế trao tặng, ông Lê Văn Nghĩa, chủ cơ sở rượu cần Phú Túc (thôn Phú Túc, xã Hòa Phú) cho biết hơn 10 năm sản xuất rượu cần nhưng gia đình chưa "để ý nhiều" đến việc thay đổi mẫu mã chum sành lẫn bao bì, tờ rơi giới thiệu sản phẩm. Mỗi năm, cơ sở rượu cần của ông Nghĩa sản xuất khoảng 4.000 ché rượu, cung cấp cho những địa chỉ du lịch trải nghiệm trên địa bàn xã Hòa Phú, Hòa Bắc cũng như bày bán tại các sự

Bộ nhận diện thương hiệu sản phẩm rượu cần Phú Túc được Đoàn Trường Đại học Kinh tế trao tặng cho hộ gia đình ông Lê Văn Nghĩa.

Ảnh: H.L

kiện văn hóa, du lịch, hội chợ giới thiệu mặt hàng nông sản...

Ông Nghĩa đánh giá, so với mẫu bao bì và hình dáng chum sành lâu nay, bộ nhận diện thương hiệu rượu cần Phú Túc giống "chiếc áo mới", sang trọng và cuốn hút hơn. Tất cả logo, tem nhãn, vỏ hộp, card visit, tờ gấp, tờ rơi được thiết kế gam màu đỏ kèm những họa tiết đặc trưng của đồng bào Cơ tu. "Với mẫu mã này, tôi tự tin hơn khi đưa sản phẩm đi tham dự các sự kiện quảng bá, giới thiệu đặc sản quê hương Hòa Phú nói riêng và huyện Hòa Vang nói chung", ông Nghĩa khẳng định.

Tương tự, sau 1 năm sử dụng bộ nhận diện thương hiệu dành cho sản phẩm rượu đồng

trùng hạ thảo Quỳnh Tâm, việc kinh doanh của cơ sở Năm đồng trùng hạ thảo Quỳnh Tâm (thôn Cẩm Toại Đông, xã Hòa Phong) khởi sắc hơn. Ông Phan Văn Hùng, chủ cơ sở, cho biết từ khi được sinh viên Khoa Marketing, Trường Đại học Kinh tế hỗ trợ thiết kế bộ nhận diện thương hiệu, sản phẩm rượu tạo được dấu ấn rõ nét trên thị trường. Sự thay đổi này không những giúp sản phẩm nổi bật hơn mà còn góp phần xây dựng lòng tin của khách hàng. "Trước đây, dù sản phẩm của chúng tôi chất lượng tốt nhưng không có sự khác biệt trong mẫu mã bao bì, nên khách hàng không dễ nhận ra. Khi có bộ nhận diện thương hiệu mới, chúng tôi nhận thấy sự quan

tâm của khách gia tăng, việc buôn bán vì thế cũng ổn định hơn trước", ông Hùng chia sẻ.

Chương trình hỗ trợ các hộ sản xuất, kinh doanh huyện Hòa Vang xây dựng bộ nhận diện thương hiệu sản phẩm được Đoàn Trường Đại học Kinh tế triển khai từ mùa hè năm 2023. Ths. Chu Mỹ Giang, giảng viên Khoa Marketing, Trường Đại học Kinh tế, người trực tiếp theo dõi hoạt động này cho biết để đưa ra thiết kế phù hợp, đẹp mắt, các tình nguyện viên đã tiếp cận, trao đổi với đại diện hộ dân, cơ sở sản xuất để nắm rõ thông tin, chất lượng sản phẩm. "Chúng tôi làm việc, thảo luận với chủ cơ sở để hiểu rõ hơn nhu cầu và mong muốn của họ. Mỗi thiết kế được điều chỉnh liên tục dựa trên phản hồi từ người dân, nhằm bảo đảm bộ nhận diện không chỉ đẹp mắt mà thực sự phù hợp với đặc điểm và yêu cầu của sản phẩm", Ths. Chu Mỹ Giang nói.

Hoạt động hỗ trợ xây dựng bộ nhận diện thương hiệu sản phẩm OCOP được Đoàn Trường Đại học Kinh tế tiếp tục triển khai trong những năm tới nhằm giúp người nông dân nâng cao giá trị sản phẩm, đồng thời đóng góp tích cực vào sự phát triển bền vững của cộng đồng nông dân địa phương. Anh Trần Xuân Quỳnh, Bí thư Đoàn Trường Đại học Kinh tế khẳng định những kết quả đạt được từ dự án này không chỉ giúp người nông dân nâng cao hình ảnh, giá trị sản phẩm, mà còn minh chứng cho thành công từ chương trình tình nguyện của sinh viên ngành kinh tế theo hướng hiệu quả, đáp ứng nhu cầu thực tế tại địa phương.

H.L

Con đường dẫn tôi đến nghề báo

ĐINH VĂN MÃNH

Kỳ nghỉ hè năm 1966, tôi lặn lội già biệt Hội An, già biệt Trường Trung học Trần Quý Cáp cùng bao bạn bè, người thân... để về quê. Lúc ấy, Hội An ngày càng ngột ngạt bởi không khí chiến tranh. Những đồn bót, trại lính Mỹ - ngụy ken dày, nơi xuất phát nhiều cuộc hành quân càn quét các vùng giải phóng lân cận, trong đó có Điện Dương quê tôi.

1. Phải nghỉ học về quê, bởi nếu ở lại Hội An, trường học của tôi lúc đó chẳng khác gì "cá nằm trong chậu", vì bọn hội đồng xã lưu vong đều biết rõ quan hệ gia đình tôi với cách mạng. Lưu luyến trường lớp, thầy cô, bạn bè, những ngày cuối cùng tôi lang thang qua từng con phố nhỏ, dùng lại vài phút ngắm nghía những địa chỉ thường tới lui như nhà sách Bình Minh trên đường Cường Để (nay là Trần Phú), nhà sách Nhất Tiểu, chùa Ông, bất chợt nghe giọng ca sĩ Thanh Thúy trầm buồn với nhạc phẩm "Biệt kinh kỳ" mà thấy lòng ngổn ngang bao suy nghĩ. Phố nhỏ, đường nhỏ, tình cờ gặp mấy thằng bạn báo: "Sao thấy mi lớn phổng?", tôi càng thêm lo cho chuyện bị bắt đi lính không biết ngày nào!

Ngày càng nhiều những cuộc hành quân đánh phá, vây bắt của quân viễn chinh Mỹ từ Đà Nẵng vào, của quân nguy từ Hội An ra, làng xóm quê tôi chiến tranh thêm ác liệt. Nhà tôi vừa bị đốt cháy, thì tiếp đến anh trai tôi hi sinh trên đường công tác. Chưa hết, mấy tháng sau, giọt máu duy nhất còn lại của anh đã không thể chào đời vì sinh khó. Cả nhà tôi chung một nỗi đau quặn thắt. Mẹ dẫn tôi chạy vòng vèo lách tránh những đợt quân địch vây ráp, tôi tỏ bày với mẹ ý nguyện muốn vào bộ đội thị xã để được trực tiếp cầm súng chiến đấu giết giặc trả thù cho cha, cho anh. Ngày lại ngày mẹ yên lặng, dần tôi vượt thoát những trận càn quét, vượt qua nhiều hiểm nguy. Và cứ thế, tôi đã được thử thách luyện rèn.

Đầu năm 1967, vào một đêm tối trời sau Tết Đinh Mùi, mẹ tiễn tôi đến bến đò Ba Giác (An Bàng, Cẩm An) và dặn: "Con ra đi hữu thân, hữu khổ, phải cố gắng để nên người...". Chia tay con, mẹ không rơi nước mắt. Nhưng phải chăng mẹ đã nuốt nước mắt vào lòng. Và tôi hiểu giờ mẹ phải cắt nướm ruột mình để trao đứa con trai cuối cùng cho cách mạng. Theo giao liên đêm đi, ngày nghỉ, tôi và ba người bạn cùng quê Lê Văn Nhanh,

Tổng Thư ký hội Nhà báo Việt Nam Lưu Quý Kỳ (người ngồi giữa hàng thứ 2) cùng cán bộ, phóng viên Báo Quảng Nam - Đà Nẵng (tháng 12-1977).
Ảnh: LÊ TOÀN

Phạm Thanh, Phạm Lý được đưa về Ban Tuyên huấn Quảng Đà đang đóng ở xã Lộc Thành (nay là xã Đại Thạnh), còn gọi là vùng B Đại Lộc. Vài ngày sau, tiếp tục sang phía Hà Nha, vượt đốc An Định để vào biên chế Nhà in Giải phóng Quảng Đà, đóng ở một vùng núi gần Phú Bảo, huyện Hiên (nay là huyện Đông Giang).

2. Gần 10 năm, đồng chí, đồng đội với tình cảm cách mạng chân thành, tạo điều kiện cho tôi phấn đấu rèn luyện trong môi trường tập thể giữa thời chiến tranh gian khổ và ác liệt. Trong bộn bề kỷ niệm vui, buồn những năm tháng làm công nhân nhà in Giải phóng Quảng Đà, tôi nhớ có lần phải thức dậy từ rất sớm mang theo súng, cơm vắt và muối hầm, đi bộ cả buổi đường, vượt đốc cao, suối sâu, luồn rừng qua khu vực thường có "Mý lết", để đến Ban Tuyên huấn nhờ anh Hồ Hải Học, anh Nguyễn Đình An cất bớt chùng hơn 30 chữ nội dung bài xã luận vì khi sắp chữ lên khuôn theo ma-két bị thừa, mà khâu xử lý kỹ thuật tại nhà in đã "hết cách". Những chuyến đi như thế đâu chỉ mất thời gian và công sức mà đôi khi phải hy sinh cả xương máu, tính mạng của mình. Sau năm 1975, từ nhà in, tôi chuyển về Báo Quảng Nam - Đà Nẵng. Đang yên tâm với nhiệm vụ tổ chức - trị sự, tôi được Ban biên tập chuyển sang làm phóng viên tập sự. Bài báo đầu tiên được đăng là câu chuyện cảnh giác có tí đề: "Chuyện bất ngờ của một vụ án". Nội dung bài báo kể lại việc một anh cán bộ bị mất chiếc xe đạp hiệu "Phượng Hoàng" mang từ miền Bắc về (phương tiện tài sản quý hiếm lúc bấy giờ). Thủ phạm là một bé gái lang thang ăn xin tại khu vực Chợ Cồn. Thời gian sau đó, tôi theo học hai năm lớp quản lý kinh tế nông nghiệp tại Trường Đảng

Nguyễn Ái Quốc 4, từ đó những bài báo tiếp theo tôi thường viết về đề tài nông nghiệp, nông thôn và đặc biệt phong trào hợp tác hóa nông nghiệp đang sôi động ở tỉnh nhà. Hơn 30 năm theo nghề, tôi không nhớ đã viết bao nhiêu bài báo, bao nhiêu nhọc nhằn gian khổ mình đã trải qua. Nhưng có một điều chắc chắn là đề tài về nông nghiệp chiếm số lượng lớn. Nghề báo là một nghề nguy hiểm, tôi từng có lần bị hăm dọa, đui đánh và "bi hài" hơn nữa là rơi vào tình cảnh như con cá nằm "trên thớt dưới dao". Vì thế, tôi nghĩ người làm báo ít nhiều phải có "khiếu" và cả sự gan dạ, lòng tin, sự dấn thân. Trong "khiếu" này có cả khối óc, đôi mắt nhìn xa, thấy được những điều nên, không nên viết và biết rung cảm trước cái hay, cái đẹp... Cái "khiếu" đó là trời cho, nhưng cũng có phần do mình học hỏi, tạo ra trong quá trình làm nghề.

3. Làm báo cần yêu nghề và lao động hết mình, thậm chí phải khổ công rèn luyện. Với riêng tôi, đó là hành trình đi nhiều, nghỉ nhiều và cố gắng viết nhiều để nâng cao tay nghề. Được cùng nhà báo kỳ cựu Tạ Xuân Linh theo dõi mảng nông lâm - thủy lợi, tôi học ở anh sự "tự thân vận động" lao vào cuộc sống, từ chịu khó học, khai thác tư liệu đến cách hành văn, dùng ngôn ngữ, chi tiết... Thấy mục "Người thăm đồng?" do anh phụ trách được nhiều bạn đọc yêu thích, tôi mạnh dạn thử sức mình với các bài viết: "Thủy lợi hóa thủy hại", "Nên hay không làm lúa vụ đông?", "Khu đất hình dậu?", Ở chuyên mục "Người dọn phố", tôi có bài "49 gặp 50" hay "Tại mình tại ai, tại cả đôi bên..." với lời văn ngắn gọn, dí dỏm, chân thực. Tôi nhận thấy mình là người chịu khó viết, viết bằng sự rung cảm trái tim. Cùng chia sẻ cái lo của nhà nông khi

Sau 27 năm, cùng với sự đi lên của đất nước, Báo Quảng Nam và Báo Đà Nẵng đều có sự phát triển không ngừng. Một lực lượng người làm báo đông đảo được đào tạo chính quy, bài bản, thực hiện thành thạo công nghệ làm báo với sự hỗ trợ của nền tảng internet, chuyên nghiệp và hiện đại hơn. Nhưng tôi nghĩ trong nghề báo, để thể hiện "ưu thế" của báo chí, công nghệ cũng chỉ là phương tiện, quyết định vẫn là con người - những nhà báo có lương tâm và trách nhiệm xã hội, có lý tưởng đấu tranh, kinh nghiệm, sự từng trải, sự đam mê nghề nghiệp. Để có được những điều ấy, người làm báo phải thường xuyên rèn luyện, trau dồi, bổ sung kiến thức từ thực tiễn.

cây lúa gặp thời tiết rét lạnh kéo dài, lúc gánh chịu nắng hạn thiếu nước bởi gió Tây Nam khô nóng, hoặc khi mưa lũ ngập đồng...

Đầu năm 1997, với sự kiện tái lập tỉnh, Báo Quảng Nam ra đời, tôi cùng 14 anh chị em được phân công xây dựng và phát triển tờ báo Quảng Nam. Sau 27 năm, cùng với sự đi lên của đất nước, Báo Quảng Nam và Báo Đà Nẵng đều có sự phát triển không ngừng. Một lực lượng người làm báo đông đảo được đào tạo chính quy, bài bản, thực hiện thành thạo công nghệ làm báo với sự hỗ trợ của nền tảng internet, chuyên nghiệp và hiện đại hơn. Nhưng tôi nghĩ trong nghề báo, để thể hiện "ưu thế" của báo chí, công nghệ cũng chỉ là phương tiện, quyết định vẫn là con người - những nhà báo có lương tâm và trách nhiệm xã hội, có lý tưởng đấu tranh, kinh nghiệm, sự từng trải, sự đam mê nghề nghiệp. Để có được những điều ấy, người làm báo phải thường xuyên rèn luyện, trau dồi, bổ sung kiến thức từ thực tiễn. Có người bảo tính cách quyết định số phận, còn tôi hàng tâm niệm cần sống chân thật với mọi người. Bởi cuộc sống có nhiều điều quan trọng hơn của cải, vật chất. Tôi không từ chối cuộc sống đầy đủ, giàu có, nhưng bản thân đã trải qua thời kỳ khó khăn để có thể chấp nhận và vượt qua cám dỗ. Dấn thân theo nghề báo yêu cầu đó càng bức thiết hơn. Bởi chỉ có chân thành với nhân dân, với bạn bè đồng nghiệp, đoàn kết gắn bó thì mới nhận được sự tin cậy, được họ cung cấp những tư liệu thật, để quá trình tác nghiệp tránh được những méo mó sai lệch, từ đó được sống trọn vẹn với nghề.

Nghỉ hưu đã 15 năm, thỉnh thoảng tôi vẫn cố gắng viết những điều mình thích, như một sự "tồn tại". Nếu có thêm cuộc đời nữa, tôi vẫn theo nghề báo. Bởi với tôi, đó là một nghề hạnh phúc và có nhiều niềm vui.

Đ.V.M

Bàn tay số khổ

(Tiếp theo trang 6)

tôi đẹp xinh, sẽ chẳng phải dầm mưa dãi nắng, cũng không cần lặn lội long đong. Mẹ dùng bàn tay số khổ dựng lên cho đứa con mồ côi cha một vùng trời yên ả, chấp cho tôi đôi cánh bay thật cao, rồi vẫn cứ thế vươn ra đỡ lấy tôi sau mỗi lần vấp ngã, nắm chặt tôi đi bước qua chênh chao. Mẹ vẫn dùng bàn tay số khổ xấu xí, yếu gầy uốn nắn đôi tay tôi ngay ngắn, đẹp xinh.

Rồi biết đến bao giờ nhỉ? Đôi tay tôi đủ lớn, đủ mạnh để áp ôm lại bàn tay mẹ phong sương. Tôi sẽ dùng mu bàn tay che gió chắn mưa, lòng bàn tay vuốt ve vỗ về, bụng ngón tay xoa dịu an ủi. Mẹ sẽ thôi bẻ vải, cuốn vải, cắt vải, cũng

sẽ thôi lật giở những con số lai lì. Mẹ sẽ lướt tay trên tà váy bay bay của bộ đồ mình thích, luôn giữa lớp lông mềm mịn của chú mèo mình nuôi và chải đều mái tóc tôi rối bù ngái ngủ. Mẹ sẽ tưới cây khi sáng dậy, làm bánh vào buổi chiều, trị liệu mát xa vào mỗi tối. Mẹ sẽ dùng bàn tay mình để hưởng thụ và cảm nhận từng hồ nông, hồ sâu chưa thỏa trong đời được lấp đầy từng chút. Bốn mùa xuân hạ thu đông, mẹ sẽ không còn phải lắng lo bàn tay mình chẳng đủ bản lĩnh lo cho tôi một đời sướng vui.

Đến khi nào nhỉ, khi đôi tay tôi dặt mẹ về hướng an yên...

T.L

Khai thác hiệu quả không gian bãi biển

(Tiếp theo trang 5)

Hiện trạng trên cũng được quận Liên Chiểu để cập trong nỗ lực phát triển kinh tế - du lịch trên bãi biển. Một số khu vực, cảnh quan ven biển tại Liên Chiểu chưa được đầu tư, các sản phẩm du lịch chưa đa dạng; các hoạt động du lịch bổ sung, hỗ trợ cho nghỉ dưỡng, tham quan, tắm biển chưa nhiều. Trong khi đó, việc phát triển dịch vụ tại khu vực bãi biển từ bắc cầu Nam Ô tới đèo Hải Vân (phường Hòa Hiệp Bắc) còn nhiều vướng mắc trong công tác quy hoạch. Đến nay, quận đã có văn bản đề nghị Sở Du lịch bổ sung vào dự thảo phương án quản lý, khai thác các hoạt động và dịch vụ tại tuyến biển đường Hoàng Sa - Võ Nguyên Giáp - Trường Sa và Nguyễn Tất Thành. Đồng thời, tích cực triển khai, đưa vào khai thác các

sản phẩm thuộc Đề án du lịch cộng đồng Nam Ô và tiếp tục hỗ trợ nhà đầu tư hoàn thành dự án Khu du lịch nghỉ dưỡng và giải trí tổng hợp Làng Vân... Địa phương kỳ vọng, khi dự án hoàn thành, du khách đến Liên Chiểu sẽ được trải nghiệm ngắm bình minh và hoàng hôn từ thuyền thúng trên vịnh Nam Ô, tắm biển, tìm hiểu các di tích, làng nghề truyền thống, thưởng thức ẩm thực và chèo súp trên không gian biển thơ mộng dưới chân đèo Hải Vân.

Liên quan đến câu chuyện "lấp đầy" không gian biển, ông Phạm Anh Việt cho rằng cần xem xét cải thiện cơ sở hạ tầng như đường đi bộ, hệ thống ánh sáng, nhà vệ sinh công cộng, khu vực đỗ xe và bảo đảm các tiện ích ghé nằm, ô dù, các dịch vụ tắm biển.

Cùng với đó là tập trung bảo vệ môi trường, tăng cường quảng bá, sáng tạo, đổi mới loại hình hoạt động để làm phong phú các trải nghiệm cho khách. Những khía cạnh này được Ban Quản lý bán đảo Sơn Trà và các bãi biển du lịch Đà Nẵng ghi nhận, qua thử nghiệm chiếu phim ngoài trời, vật lý trị liệu trên bãi biển và tổ chức chương trình âm nhạc ngoài trời... tại bãi biển Mỹ An. "Hiện nay chúng tôi đang xây dựng đề án phát triển các loại hình dịch vụ ở khu vực biển đường Võ Nguyên Giáp và Nguyễn Tất Thành. Sau khi được thành phố phê duyệt, đơn vị sẽ chất lọc, nhân rộng mô hình thích hợp và lấp đầy những khoảng trống trên bãi biển hiện nay", ông Phan Minh Hải nhấn mạnh.

X.S

Nghệ thuật và thủ công giúp chữa lành tâm hồn

TRẦN ĐẮC LUẬN

Một nghiên cứu công bố gần đây cho thấy nghệ thuật và thủ công là những hoạt động mang lại cho chúng ta sự hài lòng trong cuộc sống thậm chí còn lớn hơn cả công việc. Các nhà nghiên cứu cho rằng những hoạt động này có thể được sử dụng như những giải pháp quan trọng trong việc cải thiện sức khỏe tâm thần cho con người.

Hạnh phúc và hài lòng hơn

Trong nghiên cứu có tên “Sáng tạo nghệ thuật và thủ công dự đoán tích cực về cảm nhận hạnh phúc” đăng ngày 16-8 trên tạp chí uy tín trong lĩnh vực sức khỏe cộng đồng *Frontiers in Public Health*, các nhà nghiên cứu đã chứng minh rằng, tất cả chúng ta đều có thể hưởng lợi từ những nỗ lực sáng tạo, và những hoạt động như nghệ thuật hay thủ công có thể mang lại cho chúng ta sự hài lòng trong cuộc sống còn lớn hơn cả so với việc có một công việc.

Trên thực tế, nghệ thuật và thủ công từ lâu đã được sử dụng để hỗ trợ sức khỏe tâm thần. Tuy nhiên các chuyên gia cho biết phần lớn các nghiên cứu về vấn đề này cho đến nay mới chỉ tập

Vận động viên Tom Daley đang đan chiếc áo len cho mình khi đang theo dõi môn lặn nam tại Thế vận hội Tokyo 2020. Ảnh: Marko Durica/Reuters

trung vào tác động của chúng đối với bệnh nhân, thay vì với cộng đồng nói chung, và cũng thường chỉ xem xét các hoạt động cụ thể. Tuy nhiên, các nhà nghiên cứu thuộc Đại học Anglia Ruskin, một đại học công lập ở Anh cho rằng, những sở thích này có thể là một công cụ quan trọng để cải thiện sức khỏe cộng đồng nói chung.

Trong báo cáo đăng trên tạp chí *Frontiers in Public Health*, bà Keyes và nhóm cộng sự cho biết họ đã phân tích dữ liệu từ hơn 7.000 người từ 16 tuổi trở lên tham gia cuộc khảo sát trực tiếp có tên “Taking Part” do Bộ Văn hóa, Truyền thông và Thể thao Vương quốc Anh thực hiện từ tháng 4-2019 đến 3-2020. Trong khảo sát này, người tham gia được yêu cầu đánh giá các khía cạnh khác nhau của sức khỏe tâm thần trên thang điểm 10, nêu rõ việc họ có tham gia vào các hoạt động nghệ thuật hoặc thủ công

không, và cung cấp các thông tin nhân khẩu học cụ thể.

Theo đó nhóm nghiên cứu nhận thấy hơn 37% những người tham gia khảo sát cho biết họ đã có ít nhất một hoạt động nghệ thuật hoặc thủ công trong 12 tháng qua, từ vẽ tranh đến làm gốm và nhiếp ảnh. Các nhà nghiên cứu sau đó xem xét những đánh giá về sức khỏe tâm thần của họ.

Kết quả cho thấy những người tham gia hoạt động nghệ thuật và thủ công có điểm số cao hơn về hạnh phúc, sự hài lòng trong cuộc sống và cảm giác cuộc sống có giá trị hơn so với những người không tham gia, ngay cả khi đã tính đến các yếu tố khác có ảnh hưởng, bao gồm tuổi tác, giới tính, tình trạng kinh tế, sức khỏe kém và tình trạng việc làm. Bà Keyes cho biết: “Vậy nên bản thân công việc thủ công có liên quan đến mức tăng nhiều hơn về hạnh phúc”.

Hiệu ứng "Tom Daley" và làn sóng đan len tại gia

Mùa đông năm 2021, theo báo Guardian, nước Anh đã chứng kiến sự hồi sinh của trào lưu đan len tại nhà với khoảng 1 triệu người mới tham gia. Hiện tượng này được gọi là “hiệu ứng Tom Daley” bởi rất nhiều người đã học đan len sau khi trông thấy vận động viên giành huy chương vàng Olympic môn nhảy cầu này vừa ngồi xem thi đấu bên bể bơi vừa đan len trong Thế vận hội Tokyo. Tài khoản Instagram chia sẻ đam mê đan len của anh đã thu hút hơn 1,4 triệu người theo dõi.

Hơn cả niềm vui từ công việc

Nhóm nghiên cứu cũng nhận thấy việc tham gia các hoạt động nghệ thuật và thủ công có liên quan đến mức tăng cảm giác hạnh phúc tương đương ở độ tuổi già đi hơn 20 năm (như TS. Keyes lưu ý, mức độ hạnh phúc tăng nhẹ dần theo tuổi tác). Cũng như thế, cảm giác về giá trị của cuộc sống cũng có sự gắn kết chặt với các việc thủ công nhiều hơn là công việc.

Bà Keyes nói: “Đó có lẽ là phát hiện thú vị nhất của chúng tôi, vì hẳn là bạn sẽ nghĩ rằng bạn có được nhiều cảm giác giá trị từ chuyện có một công việc”. Theo bà, kết quả có thể phản ánh rằng trong khi không phải ai cũng có được một công việc mà họ cảm thấy thỏa mãn, mọi người thường dễ có được cảm giác thành công hoặc “đong đầy” khi tham gia vào nghệ thuật và thủ công, họ được trải nghiệm trạng thái kiểm soát, thành tựu và tự thể hiện.

Mặc dù nghiên cứu mới không so sánh các hoạt động sáng tạo cụ thể, không thể bao quát tất cả các hoạt động mà những người tham gia khảo sát đã thực hiện, và cũng không thể chứng minh mối quan hệ nguyên nhân và kết quả, song

bà Keyes cho biết các thử nghiệm lâm sàng nhỏ hơn đã cho thấy việc tham gia vào hoạt động nghệ thuật và thủ công có thể giúp tăng cường sức khỏe tâm thần.

Mặc dù bà Keyes thừa nhận mức tăng sức khỏe tâm thần liên quan đến việc sáng tạo nghệ thuật và thủ công là rất nhỏ, trung bình chỉ liên quan đến mức tăng 2% về cảm giác cuộc sống có giá trị, tuy nhiên bà khẳng định tỉ lệ này vẫn rất ý nghĩa khi nhìn nó ở cấp độ quy mô dân số nói chung.

Bà nói: “Nếu quý vị đứng ở vị trí là một dịch vụ y tế quốc gia, hay một chính phủ, việc chứng kiến mức tăng 2% về sức khỏe tâm thần tổng thể của dân số sẽ là điều thực sự quan trọng ở cấp độ quốc gia”. Do đó bà Keyes cho rằng việc hỗ trợ các hoạt động này sẽ cung cấp một lộ trình đơn giản hơn cho các chính phủ trong việc cải thiện sức khỏe tâm thần của cộng đồng so với các yếu tố khác vốn đã biết là có ảnh hưởng lớn. “Đây là điều mà chúng tôi đang chứng minh là có thể tạo được ảnh hưởng lớn so với các nhân tố khác,” bà nói. “Nhưng nó lại là một điều rất rẻ, dễ dàng và dễ tiếp cận để chúng ta có thể thu hút mọi người tham gia.”

T.D.L

“Chúa tể của những chiếc nhẫn” hấp dẫn trong hình hài mới

ĐOÀN GIA HUY

Với thể loại anime, thương hiệu tỷ đô “Chúa tể của những chiếc nhẫn” sẽ trở lại qua bộ phim tiền truyện có tên “Chúa tể của những chiếc nhẫn: Cuộc chiến của Rohirrim” (*Lord of the Rings: The War of Rohirrim*). Qua phong cách hoạt hình đặc trưng của Nhật Bản, đạo diễn Kenji Kamiyama kỳ vọng sẽ mang đến trải nghiệm mới mẻ cho khán giả về thị giác lẫn nội dung câu chuyện.

“Chúa tể của những chiếc nhẫn” là tên tựa tiểu thuyết giả tưởng 3 tập của nhà văn John Ronald Reuel Tolkien (J.R.R. Tolkien). Đây là một trong những tựa sách bán

Vùng đất Trung Địa huyền ảo trong loạt phim “Chúa tể những chiếc nhẫn” luôn gây ấn tượng với khán giả bằng những trận chiến hoành tráng. Ảnh: Warner Bros

chạy nhất mọi thời đại, vượt con số 150 triệu bản vào năm 2007 và là tượng đài lớn trong lòng người hâm mộ thể loại giả tưởng. Phiên bản điện ảnh cũng là một trong những loạt phim có doanh thu cao nhất, với 2,991 tỷ USD. Một trong những yếu tố tạo nên thành công của 3 phần phim chính là phần hình ảnh vô cùng ấn tượng, tôn trọng gần như tuyệt đối những miêu tả trong bộ truyện gốc. Thiết kế bối cảnh cùng âm thanh trong phim rất ấn tượng, đạt được kỳ vọng của người hâm mộ về vùng đất Trung Địa

như truyện miêu tả.

Lấy bối cảnh tại Kỳ thứ 3, 183 năm trước các sự kiện trong bộ ba tác phẩm gốc, “Chúa tể của những chiếc nhẫn: Cuộc chiến của Rohirrim” là cuộc đối đầu giữa gia tộc của Helm Hammerhand với Wulf của tộc Dunlending. Helm về sau được vinh danh và đặt tên cho Hẻm Helm, nơi diễn ra trận Hornburg huyền thoại đã xuất hiện ở phần phim trước đó. Bản phim về cuộc chiến Rohirrim cũng thêm thắt sáng tạo khi đưa nhân vật nữ Héra, con gái của Helm Hammerhand, vốn chỉ

được nhắc thoáng qua trong truyện và không có tên, thành một trong những nhân vật trung tâm và xung trận.

Nguyên nhân khiến loạt phim “Chúa tể của những chiếc nhẫn” tạo được sức hút khán giả thời gian qua là vẫn giữ được nguyên tác tuyệt vời về vùng đất Trung Địa khi chuyển thể từ bộ tiểu thuyết vĩ đại cùng tên của cố nhà văn J.R.R. Tolkien. Nội dung phim kể về hành trình tiêu diệt Chiếc nhẫn quyền lực nhất (One Ring) của một người Hobbit tên là Frodo Baggins. Số phận của vùng Trung Địa nằm trong tay Frodo và những người bạn Đoàn Hộ Nhẫn trong chuyến đi đến núi Doom ở Mordo, nơi duy nhất có thể phá hủy chiếc nhẫn quyền năng này của Chúa tể bóng tối Sauron. Khán giả tận mắt chứng kiến một thế giới trước giờ họ chỉ có thể tưởng tượng với đầy đủ độ hoành tráng qua những ảnh quay công phu. Đó là nơi có rất nhiều chủng tộc với ngoại hình và tính cách khác nhau cùng chung sống như chủng tộc Tiên, tộc Người Lùn, người Hobbit hay những chủng tộc phản diện đáng sợ Orc, Nazgul.

Không chỉ mang đến cho khán giả những cuộc phiêu lưu kỳ thú, những trận chiến gay gắt và mãn nhãn, loạt

phim “Chúa tể của những chiếc nhẫn” còn ẩn chứa nhiều thông điệp mang ý nghĩa nhân văn sâu sắc. Đó là cuộc đấu tranh giữa thiện và ác diễn ra giữa những phe nhóm trên chiến trường và ngay trong nội tâm mỗi nhân vật. Bên cạnh đó, “Chúa tể của những chiếc nhẫn” còn mang đến câu chuyện về tình người, tình bạn, tình yêu. Ở đó, tình người luôn tỏa sáng bất chấp sự khác biệt chủng loài và tình bạn giữa các thành viên Đoàn Hộ Nhẫn sẵn sàng hy sinh vì nhau, hay tình yêu vô bờ bến của những cặp đôi trong phim khiến khán giả cảm động.

Trong hình hài anime, “Chúa tể của những chiếc nhẫn” với tên gọi “The Lord of the Rings: The War of the Rohirrim” dự kiến phát hành ngày 13-12-2024. Nữ diễn viên Miranda Otto (vai Éowyn) tham gia với vai trò người dẫn truyện. Góp giọng cho phim còn có các ngôi sao Brian Cox, Gaia Wise và Luke Pasqualino. Tuy được quảng bá là anime nhưng hầu hết đội ngũ sản xuất, biên kịch, thiết kế nhân vật đều không phải người Nhật, đó là lý do hoạt ảnh trong “The Lord of the Rings: The War of the Rohirrim” vẫn mang hơi hướng hoạt hình phương Tây.

Đ.G.H